

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

כ"ט מרחשון תשע"א

תולדות

שנה י"ד גליון תרפ"ד

תוכן העניינים

לקח טוב.....	עמוד ג'
קול תפילה.....	עמוד ה'
שבת בשבתו.....	עמוד ז'
דבש תמרים.....	עמוד ז'
בשפתי צדיקים.....	עמוד י"א
פרפראות לחכמה.....	עמוד י"ג
ודרשת וחקרת.....	עמוד י"ד
חוקים להורות.....	עמוד י"ז
הילולא דצדיקא.....	עמוד י"ט
דבר בעתו.....	עמוד כ"ג
משולחן מלכים.....	עמוד כ"ה
דברות קודש.....	עמוד ל'

ואתם שנאתם אותי

במדינה רחוקה אשר היתה ידועה בחוסר אהבתה לעם ישראל, הודבקו בוקר אחד מודעת גדולות מטעם הממשלה, כי כל מי שירים ידו על יהודי לרעה אחת דתו להמית, באותו יום עבר שם עובר אורח וראה מספר יהודים הקוראים את המודעות ובוכים ואומרים באנחה "אוי, מי יודע מה יולד יום".

והאיש משתאה ומחריש לדעת לבכיה מה זו עושה, ושאלם לפרש הדבר, והסבירו לו כי מודעות אלו מודיעות לכל שונאי ישראל שרכוש היהודים וכל אשר להם הוא הפקר, אולם מכיון שלא נאה לפרסם זאת בפומבי קבל העולם כולו לכן באה האזהרה על רציחת גופם של היהודים, והשאר מוכן מאליהם כי הגוים יבינו לבד כי רק על הנפש חל האיסור ולא על ממונו ורכושו ומכלל לאו אתה שומע הן.

והנמשל מובן, דהנה כתיב "ויצו אבימלך את כל העם לאמר הנוגע באיש הזה ובאשתו מות יומת", ואילו לאחר מכן כתוב "וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו סתמום פלשתים ומלואם עפר", ולכאורה יוקשה היתכן שאחרי אזהרת עונש מיתה על הנגיעה לרעה ביצחק, לא פחדו הפלשתים מאזהרה זו וסתמו את בארותיו של יצחק ומילאו עפר, ומדוע הם עוברים על מצוות מלכם והסתכנו בסכנת מיתה.

אכן עפי' משל זה יובן שהפלשתים הבינו היטב את אזהרת אבימלך "הנוגע באיש הזה ובאשתו מות יומת", כלומר אך את נפשו עליכם לשמור, והשאר הפקר הוא, ותוכלו לפגוע בו בהוננו וברכושנו כחפצכם.

וכך היה אשר כל הבארות אשר חפרו עבדי אביו סתמום פלשתים, כי ידעו והבינו היטב את כוונת גזירת המלך, ויצחק אבינו בראותו זאת הבין מיד כי סכנה מרהפת עליו, שהרי נועצו לב יחידיו להכחידו, ולכן הוא התרחק מהם ועזב את פלשתים.

ומכאן ניתן ללמוד על יחסם של גויי הארץ במשך כל הדורות לעם ישראל, וכמו שאמרו חז"ל הלכה הוא בידוע שעשו שונא ליעקב, שהרי אבימלך אשר כרת ברית ידידות עם יצחק ומכל מקום ראו בחוש אשר כוונתו היתה לרעה, ואורזים הרשעים שאין טובתם שלימה.

עם ישראל בכלל ודרי ארעא קדישא הדין בפרט הם כבבשה אחת בין שבעים זאבים והללו רוצים תמיד לטרוף אותה ורק ה' הוא מציל את ישראל מידם, ובפרט בזמנינו מה מאוד נתוודע האמת לאמיתו, כאשר תוחלת הכופרים כאן נכזבה, ובעוה"ר האמת טפחה על פנינו והמציאות מרה כלענה, שכל הסברות כרסיות ותקוות שווא שתלו בבני ישמעאל הרוצחים כחלום יעוף ורק הקב"ה יצילנו מידם.

שבת	מוצ"ש	הד"ר	זמנים
מברכים	6:59	5:33	ברוקלין
כסלו	6:59	5:32	קרית יואל
ראש חודש	6:58	5:32	מאנסי
כסלו	7:01	5:35	לעיקוואד
יהיה ביום	6:47	5:21	מאנטרעאל
ראשון ושני	9:12	7:41	מעלברין
הבעל"ט	8:42	7:12	בוענאס איירעס
המולד:	5:37	4:12	לאנדאן
מוצ"ש	5:40	4:14	מאנטשעסטר
בשעה 9:04	6:20	4:51	אנטווערפן
עם 3 חלקים	5:41	4:15	וויזן
	6:00	4:25	בני ברק
	6:03	4:11	ירושלים

לוח יסודי התורה	למדת
וַיְהִי	מורה
וַיְהִי	מורה
וַיְהִי	מורה
וַיְהִי	מורה
וַיְהִי	מורה
וַיְהִי	מורה
וַיְהִי	מורה
וַיְהִי	מורה
וַיְהִי	מורה
וַיְהִי	מורה

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב, הנצחת שם, לעילוי נשמות, אפשר לפנות:

בארה"ב:	באר"י:
להר"ר מנחם פריעדמאן הי"ו 845-662-5579	להר"ר אנושיל א' לאוויטש הי"ו 011-972-527648437

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

תעשה מה שבידך לעשות, ואני אעשה אותם מטעמים לאביך להיות מוכשר בכל הכוונות הראוים להם, ולזה אומרים ה' שפתי תפתח, כי השם יעזור לנו לקבל תפילתנו ברצון.

(תפארת שלמה)

★
ותתן את המטעמים ואת הלחם וכו', וגיל דהנה השי"ת ב"ה נתן כח ביד הצדיקים שבדור לדרוש התורה כרצונם לטובת ישראל, יו"ד בדיוט יש בתורה, מ"נ ות"א, ותגין אותיות הם נקראים תורה שבכתב, כי הם נכתבים וטעמים נקודות רומז על תורה שבכתב, ופ"ה ותתן את המטעמים רומז לתורה שבכתב, ואת הלחם רומז לתורה שבכתב, ביד יעקב בנה ביד הצדיק שבדור, שידרוש התורה כרצונו לטובת בני ישראל.

(אור לשמים)

★
משמני הארץ יהיה מושבך, ג' במסורה א' כא, ואיך איתן מושבך, ג' כי יפקד מושבך, הכוונה בזה על מחזיקים לומדי תורה, משמני הארץ מושבך, שהקב"ה נותן לך כל טוב, ואעפ"כ איתן מושבך כי מובטח העוה"ז אינו כלום אלא כי יפקד מושבך, שאתה תחסיר מוזהר ותחזיק לומדי תורה.

(תפארת עיזאל)

★
הנה נא זקנתי ולא ידעתי יום מותי, עפ"ד ר"א אומר שוב יום אחד לפני מיתתך, שאלו תלמידיו וכו', אמר להן וכל שכן ישוב היום שמא ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה חז"ה הנה נא זקנתי מה שאני עתה זקן בחכמה ובמעשים, כי לא ידעתי יום מותי כדי לשוב יום אחד לפניו, ולכן כל ימי הייתי בתשובה.

(אור פני משה)

★
קום נא שבה ואכלה מצידי, ועשו אמר יקום אבי ולא אמר נא בלשון תחנונים, כי היה חושב שבא לו מן הדין ואין צריך להתחנן, אך יעקב דרכן צדיקים אפי' מה שבא להן מן הדין אינו מבקשים אלא מתנת דיוט כפרשי" פ' ואתחנן, ע"כ אמר קום נא לשון בקשה.

(חתם סופר)

וזהו שאח"כ עד כי גדל מא"ה, גימ' מ"ה, והיונו כנ"ל לפי ערך הבחי' מה, כן הלך וגדל, וכל מה שהלך וגדל יותר הבניע את עצמו יותר, וכל זה נרמז בעד כי גדל מאד. (משמרת איתמר)

★
ורבקה אמרה אל יעקב וכו', דאיתא בזה"ק דהשכינה נקראת רבקה ובני ישראל נקראים יעקב, וי"ל בדרך הזה דיצחק היה רוצה לברך את עשו בגשמיים בעוה"ז והשכינה הקדושה הוא האם המרחמת על בניה ובכל צרתם לה צר, והיה תשובתו מאד שיברך יצחק את יעקב גם בעוה"ז, כי האך תוכל לראות בעני עמה בצד להם בעוה"ז, ולכן אמרה אל יעקב שיקבל הברכות מיצחק, וזה שאמר להלן ולך קח לי, שיהיה לי כ"ל שתהיה כוונתך בכל עניני עוה"ז הן באכילה ושתיה ושאר גשמיים רק לשמים להוציא ניצוצות קדושות מתוך המאכל באוכלך בקדושה ובטהרה, וכן בכל דבר יהיה כוונתך לשמים.

(נועם אלימלך)

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה', הרמז בזה על סדר תפילת האדם בעת צר לו חלילה ומבקש עזר מהשי"ת, אף על פי שרואה שתפילתו אינו מתקבלת מיד, עם כל זה אל ירפה ממנה, אלא צריך להתחזק עצמו, שבטח השי"ת ישמע לתפילתו, וזה הפי' ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו, מרומז לשכינה הק', כי עקרה היא היינו אע"פ שראה כי הוא עקרה, לאחר שהפציר בתפילה, אעפ"כ לא נפל ממדרגתו אלא התחזק עצמו בתפילה, ולזה ויעתר לו ה'.

★
ולאום מלאום יאמין, פרש"י כשזה קם זה נופל ולא נתמלא צור אלא מהרבה של ירושלים, צור נקרא מקור התאות והמדות הרעות, וירושלים נקרא מקור הקדושה ועבודת ה' אותיות ירו-שלם, וזהו לא נתמלא צור, אלא כשיש הרבן בעיני ירושלים, היינו בעבודת ה'.

(תורת אבות)

★
ורב יעבור צעיר, ורמז בזה שצריך להתדלות רב עד שיגיע לבחינת צעיר שהוא מדרגת ענוה.

(אילנות דהי)

★
ויגדלו הנערים וכו', רומז לשני סוגי צדיקים יש צדק שגדל עם יצחק אחד הפשוטים אלא שבעבודתו מכניעו ומהפכו לטוב, ויש שהורו ולידתו בקדושה בלא שום יצחק, וכבר נתבאר בשם מדרש הנעלם שיצחק היינו הנשמה ורבקה הוא הגוף, וזהו ויאחב יצחק את עשו הנשמה אוהבת יותר את יצחק, כי ע"י שהצדיק לוחם עמו ומכניעו הוא מוצא יקר מוולד, ויש מזה לנשמה רבה כדוע,

ורבקה אוהבת את יעקב, הגוף אוהב יותר צדיק כזה שגדל בלא יצחק שלא יצטרך לעבוד כ"כ.

(ארץ עדת)

★
ויגדל האיש וילך הלך וגדול, היינו שכל מה שגדל יותר נעשה איש, יותר הכניע את עצמו והלך ממנו הבחינת איש, נעשה יותר בבחינת מ"ה ואי"ן, ועי"ז נעשה עוד יותר כבודי איש הלך וגדול,

ילמוד אפי' שלא לשמה כי קוב"ה חדי בפלפול דאורייתא

אולי ימשני אבי, יש לרמוז בכאן שילמוד אדם תורה אפילו שלא לשמה, כמאמר ז"ל, כי התורה והמצוות הם מטעמים כביכול להקב"ה אבינו שבשמים, וזהו שנאמר מטעמים לאביך כאשר אהב וכו' בעבור אשר יברכך וכו', אף שיהיה הדבר בשקר כמו שהיה כאן הענין בשקר, כיון שבכוונת יצחק היה לברך את עשו ויעקב לקדם בערומה, כן ילמוד אפי' שלכו עדיין מלא ערומות, ולא בא עדיין אל האמת דברורה, ואמר אולי ימשני, ע"ד שפי' הרב מלובלין מה שאמרו חז"ל ימשמש במעשיו וכו' ואמרי לה יפשפש במעשיו וכו', פי' שימשמש אפי' במעשיו הטובים, וימשמש בהם אם נעשו בלא פניות, ואם נעשו על צד היותם טוב, ע"ד שהאדם ממשמש בגד אשר אם הוא טוב מאוד או לא, וזהו שנאמר אולי ימשני אבי שבשמים, ויראה שהלימוד והמצוות בשקר, והבאתי ח"ו על קללה, והשיבה עלי וכו' ולך קח לי, כי ילמוד אפי' שלא לשמה, וקוב"ה חדי בפלפול דאורייתא, ולוקח בגדי עשו החמודות, שלומד בחמדו ותאוה שיקרא רב.

(זרע קודש)

★
לך נא אל הצאן וכו' כי התורה רומזת עבודת האדם בגשתו אל התורה והמצוות, וידוע בעצמו שפל ערכו ומצבו, וירא לפתו שפתיו, גם בעת עשיית המצוות בהנחת תפילין וכו', ובהעלות על לבבו עומק סודות הרמזים בהם, ונפשו יודעת כי לא השיג אמת מני אף תעלומות ההכמה וירא לגשת להעבודה, וזה הרמז ורבקה אמרה אל יעקב רומז לשכינה הקדושה אוהבת לאדם, לך קח לי

הכהן העומד לשרת שם

מיר האבן דעם כבוד מודיע צו זיין פאר אר"ש

תושבי בארא פארק

אז מיר האבן אויף גענומען דעם חשבו'ן עסקן נמרץ ברא כרעא דאבוהו

מוה"ר משה חיים הכהן קאהן הי"ו

ההולך בדרכי אביו הרה"ח הרב **אלי שלמה** שליט"א
מנה"ר בית רחל דקרית יואל

וחתן הרה"ח ר' **ישראל ארי' פישער** הי"ו
מטובי עסקני אר"ש בב"פ

אלס

גבאי קודש

דמוסדותינו הק'
יטב לב בארה"ק

מ'קען זיך כסדר ווענדן צו אים:

איבערזעגן
נדבות

אויסצוליידיגן
אנגעפילטע פושקעס

סיי וועלכע איינגעלעגענהייטן
פון מוסדותינו הק'

איינצוקויפן דעם בארימטן
זכות "החזקת מלמד"

איבערגעבן סיי וועלכע נאמען אז די תלמידי
מוסדותינו זאלן דערויף מתפלל זיין

אנצושליסן די קינדער אלס "פרחי העסקנים"
יעדן ערש"ק ויום טוב

אשר ברח משה

וזאת הברכה לכבוד ידידינו ר' **משה חיים** הי"ו צלח ורכב על דבר אמת,
תצליח בכל דרכיך, ותזכה להרחיב גבולי הצדקה דמוסדותינו הק' בעיד
בארא פארק, כאוות נפשך הטוב, ואלקא דמאירי יענך להתברך בכל
מילי דמיטב.

הנהלת המוסדות

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים
על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

שלוש הבארות נגד שלש סעודות של שבת

ענין שלש הבארות שחפר יצחק, מרמזים על שלש הסעודות של שבת, הבאר הראשון הוא עשק כי התעשקו עמו, שעדיין המחשבות של עניני החול מטרידות ומבלבלות אותו, והבאר השניה שמה שטנה, נגד מחשבות יותר עדינות אך לא טהורות, זה נגד סעודת שחרית, והבאר השלישית שמה רחובות, נגד סעודה שלישית, כי עתה הרחיב ה' לנו. (בית אברהם ליקוטי אמרים)

שכר שבת היא בין בעוה"ז ובין בעוה"ב

ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. וי"ל עפימ"ש בגמ' כל המענג את השבת נותנים לו משאלות לבו ופירשתי בר"פ ויקהל עפ"מ שכתבו במד' אק ישראל גיוזקן אלא בזכות אמונה א"כ השומר את השבת יסוד האמונה ומורה על חידוש העולם ויציאת מצרים הנכלל בשתי דברות ראשונות מגיע לו שכר עוה"ז, ושמה תאמר איך יחליף עולם עומד בעולם עובר, לז"א אחר כך נותנים לו נחלה בלי מצרים א"כ יש לו עוה"ז ועוה"ב ונכון, והנה הוקש כיבוד אב ואם לכבוד המקום כי עי"ז הודו לדברות הראשונות ולזה כתיב איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו כי הוקש למצות שבת המורה על כבוד המקום א"כ י"ל דמגיע לו בעדו כ"כ שכר עוה"ז ועולם הבא כמו במצות שבת כאמור ולכן כתיב למען יאריכון ימיך שהוא לעוה"ב ולמען ייטב לך שהוא שכר עוה"ז ועוה"ב, וז"ש ראה ריח בני שקיים מצות כיבוד אב ואם כריח שדה רומז לשבת הנקרא חקל תפוחין אשר ברכו ה' כדכתיב ויברך אלקים את יום השביעי והיינו שמגיע לו בעדו שכר בעוה"ז ושמה תאמר מה יאכל בעולם הבא לכן אמר יתן ויחזור ויתן, כפרש"י כלומר בעוה"ז ועוה"ב וזהו מטל השמים הרומז שכר עוה"ב ומשמני הארץ וגו' רומז לשכר עוה"ז כי הוא נחלה בלי מצרים.

בלי תשובה א"א להרגיש קדושת השבת

וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. ופירש"י זה שדה תפוחים, וי"ל עפימ"מ ששמעתי בשם אחד קדוש מדבר לפרש מ"ש במוצש"ק בזמירות יזכר לך עתה אתמול אשר דברת, כי ידוע ומקובל לנו כי באופן אחר לא נוכל לקבל הארת אור שב"ק ולטעום מעין עוה"ב שבת מנוחה מחדותא דמלכא כי אם באם נפשפש במעשינו ערב שבת עם חשיכה מה שעבר עלינו בששת ימי המעשה ולקבל על עצמינו מעתה לעבוד הבוב"ה מעתה עבודה תמה וכו' ואז כשנגיע לידי מדה זה נהי' כלי מוכן ומוכשר לקבל טהרה מקדושת אור שבת קודש וע"כ הרי אלו באזהרה במוש"ק השמר לך

פן תשכח את הדברים אשר קבלת עליך מיום השישי קודם הכנסת כלה וזהו יזכר לך עתה ר"ל מאתחלתא דימי החול אתמול אשר דברת ע"כ. ועפי"ז נ"ל לפרש הגמ' אר"ח חייב אדם למשמש בגדיו ע"ש עם חשיכה ר"ל שימשמש את המלבושים שלו לנשמה אם עשה בגדים טובים או בגדים צואים כי בלי זה א"א לסבל נועם שבת, וזש"ה וירח את ריח בגדיו ר"ל מעשיו ובמדה א"ת בגדיו אלא בוגדיו ר"ל דגם אם עבר ואח"כ תיקן מעשיו האני לי ג"כ ועי"ז פירש"י כריח שדה אשר ברכו ה' וזה שדה תפוחים כידוע מאמר הזוהר ב' בלילה מתברכא מטרוניתא וכלהו חקל תפוחין ר"ל בשבת קודש בהכנסת כלה היא יסוד וההערה זו בתיקון בגדיו כנ"ל. (עצי חיים)

זכות שמירת שבת ניצולים מידי האומות

הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך ועתה בני שמע בקולי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה וישבת עמו ימים אחדים, וי"ל דהנה יצחק אבינו התנה בו והי' כאשר תריד ופרקת עלו מעל צואריך דהיינו אם יעקב לא יעסוק בתורה, והנה עשו היא איש ציד בפיו ולכן חשב בדעתו שהוא יוציא את יעקב מדרך הטוב דרכי חיים ועי"ז יוכל לו וזה הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך ע"כ ברח לך אל לבן אחי חרנה דלבן אדרבה יעשה עמו עבדות וזה יותר טוב לישראל מקרבתם להם וכמו שאנו רואין בחוש שאותן האומות שנהוגים אחוה וריעות עם ישראל יותר יכולין להזיק להם מפני שע"כ סרים מדרכי התורה ועי"כ תשמור עכ"פ את השבת וכמו ששמעתי בשם גדול א' שזה מה שאמרה לו וישבת עמו ימים אחדים דהיינו שבע שנים ויהי' שנה אחת שבת כי ימים נקרא שנה כמו שנא' ימים תהי' גאולתו ואחדים נקרא שבת כמו שאחז"ל (בב"י י"א) אמרה שבת לפני הקב"ה לכל נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג, והנה בשבת עכ"פ אק להם שליטה על ישראל, אבל באותן המקומות שמקרבין את ישראל עי"כ הם מזיקים להם ואינם שומרים אפי' את השבת.

(אך פרי תבואה)

בשבת כל ישראל נזכרים באחדות הבורא

וישבת עמו ימים אחדים. וי"ל כי ביום השבת היחוד למעלה ועי"ז נתעורר אצל כל אחד מבני ישראל להזכירו באחדות הבורא ב"ה, וז"ש בזוה"ק כגוונא דילי' למהוי אחד באחד, זכור ושמור בדיבור אחד השמיענו אל המיוחד ה' אחד ושמו אחד, וז"ש וישבו"ת עמו ימים אחדים אותיות שב"ת והם נקראים ימים אחדים מחמת שהאדם מתעורר לאחדות הבורא.

(תפארת שלמה)

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

במתן תורה יותר מזרע אברהם ויצחק, וכי תימא דמהם יצא פסולת ומיעקב לא יצא פסולת, תקשי דהא גופא טעמא בעי, מדוע באמת הי' בזה רב כוחו של יעקב יותר מאברהם ויצחק שלא זכו להעמיד מטה שלימה כמותו, ועל זה אמר יעקב חבל נחלתו, מה חבל זה משולש כך הי' יעקב שלישי לאבות, כלומר לפי שהיה חוט המשולש לפיכך הצליחו בניו בתורה ובמצות, וכדאמרין במס' בבא מציעא (דף פה.) אמר רבי יוחנן כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם שוב אין התורה פוסקת מזרעו לעולם, שנאמר (ישעי' נט כא) ואני זאת בריתי אמר הי' לא ימוש מפד ומפי זרע ומפי זרע זרעך אמר הי' מעתה ועד עולם, מאי אמר הי', אמר הקב"ה אני ערב לך בדבר הזה, מאי מעתה ועד עולם, אמר רבי יהודה מכאן ואילך התורה מחזרת על אכסניא שלה, עכ"ד.

ובכן יתבאר קושיות המפרשים דלפי שבא הכתוב להודיענו ויעתר יצחק להי' וכדרשתם ז"ל (ויכחות סיד.) שזכה לעשות פעולות העתר לברר המוץ ולהבדיל מידת דין, מה שלא מצינו אצל אברהם, על כן בא הכתוב להודיע שזכה לזה לפי שהי' בן אברהם וצדיק בן צדיק, ולא כליצני הדור שאמרו מאבימלך נתעברה שרה. וזהו שאמר אלה תולדות יצחק בן אברהם והיינו יעקב שהיה מטתו שלימה בלי פסולת, דעשו לא נמנה לתולדות יצחק כנ"ל, ומה שזכה לזה לפי שאברהם הוליד את יצחק והי' צדיק בן צדיק, ויעקב הי' החוט המשולש.

(דברי יואל)

תקטרנ עליו מדת הדין ולא תתקיים הטובה ההוא, אבל אם מדת הדין גם היא מסכמת עם מדת הרחמים להשפיע טובה וברכה, אז תתקיים הטובה לנצח כיון שאין עליו קטרוג, וזהו בקשת המשורר אלהי"ם יחננו ויברכנו, שהשם אלהים שהיא מדת הדין, יחננו ויברכנו, ואז יאר פניו אתנו סליה, שתהא הברכה נצחית וקיימת לעד, עכ"ד. ובה יובן ברכת יצחק ליעקב ויתן לך האלהים, שיצחק רצה שיתקיים הברכה לעולם ועד לו ולזרעו אחריו, על כן בירכו שמדת הדין יסכים להברכה ולא יהיה על הברכה שום קטרוג, ואז תתקיים הברכה לנצח.

(עצי חיים)

☆

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק. ידוע קושיית המפרשים מדוע גילה הכתוב כאן כי אברהם הוליד את יצחק במקום דאיירי מלידת יעקב ועשו, והלא מן הנכון הי' להודיע זאת בלדת אברהם את יצחק. ונראה בהקדם מה שכתב בנזר הקודש (פי תולדות) בביאור דברי הספרי (פי האינוני) כתיב כי חלק הי' עמו יעקב חבל נחלתו, לפי שמאברהם יצא פסולת ישמעאל ובני קטורה, ומיצחק יצא פסולת עשו ואלופיו, וכשבא יעקב לא יצא ממנו פסולת אלא נולדו כל בניו בדומה לו, ומהיכן הקב"ה מכיר חלקו, מיעקב שנאמר יעקב חבל נחלתו, מה חבל זה משולש, כך הי' יעקב שלישי לאבות וכו', ולכאורה סוף הדיבור אין לו קשר עם תחילתו, אמנם יבואר הענין שבוה בא ללמדינו מדוע בחר הי' בזרע יעקב

ויתרצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי. יש לפרש כי היא חשבה מחמת הרציצה כי הי' שניהם רשעים, לכן אמרה בשלמא יצחק מצווה על פו"ר, אבל למה זה אנכי, ועל דרך שמפרשין בן חכם ישמח אב ובן כסול תוגת אמי, אמו דייקא, כי האב מאי דמפקדה בעי למיעבד, אבל אם בן כסול למה לה, כי אינה מפקדה על פו"ר, והשיבו לה שני גוים בבטןך זה לרשעו וזה לתומו ואחד צדיק.

(ישמח משה)

☆

ראינו כי הי' הי' עמך וגו' ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך הי'. ונראה לפרש עפ"י מה שאמר חז"ל לא יאמר אדם לחבירו לך בשלום שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום והלך ונתלה אלא לך לשלום, והטעם כי בשלום משמע שכבר הוא בשלימות גמור ובעודו הי' אינו בטוח אם הוא בשלימותו, אמנם על יצחק אבינו היו בטוחים שכבר הוא בשלימות גמור ע"כ אמרו ונשלחך בשלום ומה חבינו כי הי' עמו שהרי אמרו לו לך בשלום ועכ"ז עודני הי' ולא נחסר לו מאומה, וז"ש ראה ראינו כי היה הי' עמך ונשלחך בשלום ועכ"ז אתה גם עתה ברוך הי'.

(זכרון אלעזר)

☆

ויתן לך האלהים, ויש לדקדק מפני מה בירכו בשם אלהים שהיא מדת הדין, ויתכן לפרש על פי מה שכתב האלשיך הקדוש על הכתוב (תהלים סו ב) אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה, כי באם הברכה באה ממדת הרחמים לחוד, יש לחוש פן

Yetev Lev

D'Rabeinu Joel D'Satmar
Grefz Yisruel Inc.

מוסדות יטב לב

דרבינו יואל מסאטמאר
בארה"ק תובב"א

ברכת מז"ל טוב

ברגשי הודאה והערכה, נשגר בזה כוס של ברכה, בברכת מז"ט בשיר
ושבחה, קדם ידידינו הנכבד והנעלה, נודע לשם ולתהילה, תוך נדיבי עם
סגולה, הוא הגבר הוקם עול של תורה ותפילה, עושה ומעשה צדקה וחסד,
תומך נלהב למוסדותינו הק' בכל עת תמיד, נודע במעשי צדקה הישרים,
מקבל את כל אדם בפנים מאירי"ם, שמו מפארים

הרבני הנגיד הנדיב המפואר, מוכתר בכל תואר

הרה"ח ר' מאיר זעליג ריספלער שליט"א

מנכבדי ק"ק יטב לב וויליאמסבורג יע"א

בונה ומקים ביהמ"ד "זכרון יחיאל מיכל" בקרית ויואל משה ונדבן בנין בית רחל "בנין ריספלער"

לרגל השמחה שבמעונו, קול ששון בארמונו, באירוסיו נכדו היקר נ"ו
בן בנו ידידינו הנדיב היקר והנעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה,

מוה"ר פישל ירוחם ריספלער הי"ו

עב"ג הכלה המחוללה שתחי' בת ידידינו הרבני היקר והנכבד
מוה"ר משה יוסף מיטלמאן הי"ו

יה"ר שתזכה לראות ולרוות רב תענוג ונחת מהם ומכל יוצאי
חלציכם, ותזכו להמשיך במעשי צדקה וחסד לאורך כל ימי חייכם,
ואלקא דמאי"ר יענכם, להניח ברכה אל תוך בתיכם.

חמברים בתודה וקול זמרה

הנהלת המוסדות

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

על אודות הבאר אשר חפרו

מעשה בכפרי אחד שבא לשאול בעצת רבו הרה"ק ר' צבי הירש מזידיטשוב זי"ע: היות ויש לשכור אצל האדון פלוני בית מלון העומד על פרשת דרכים, שאפשר היה למצוא בו פרנסה בריוח אילו היה שם באר מים, כי אז כל סוחרי בהמות היה מעבירין את בהמותיהם שהם מוליכים לשוק אלמץ רק דרך שם, מפני שהדרך קצרה, תחת שהם מקיפים את הדרך לדרך ארוכה ששם יש באר מים, אמר לו רבינו עלה והצלח, שכור את בית המלון וחפור שם באר סמוך לו ואחר שחפור כמה אמות לעומק, ובאת לשבת אלי, והגדתי לך את אשר תעשה, הלך האיש ועשה כעצת הרה"ק מזידיטשוב ושכר את בית המלון בתנאים טובים מאוד, מיד התחיל לחפור באר בקרבתו בעומר אמות אחדות ונסע אל הרה"ק מזידיטשוב, אמר לו הרה"ק: חפור עוד מעט בעומק, והנה בחפירה פיתקה שכתוב עליה הפסוק "ויבואו עבדי יצחק ויגידו לו אודות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים" עשה האיש כמצות רבו חפר עוד מעט בעומק והניח שם הפיתקה שכתוב עליה הפסוק הנ"ל, מיד התחיל המים לבצבץ ונתמלא כל הבאר מים ומאז היתה הרוחה לכל ערלי הכפר, ששאבו מן הבאר ההוא מים להם ולבהמתם, וכל הסוחרים אשר הוליכו עד עתה את בהמותיהם סחור סחור בדרך ארוכה עד בואם אל באר מים, העבירו מעתה את בהמותיהם רק דרך המלון ההוא, והשקו את בעירם, וקנו שמה גם תבן ומספוא לבהמתם וגם צידה לדרך, וילך האיש הלך וגדל עד כי נתעשר בזמן קצר, כשראה בעל המלון שבדרך הארוכה, כי חדלו עוברי אורח לעבור דרך ביתו, עבר עליו רוח קנאה, והלך אל אדון בית המלון של הדרך הקרובה, ואמר לו כי היהודי ששכר ממנו את בית מלוננו הונה אותו במקחו, והוא נתעשר בזמן קצר, ועתה הנה הוא מוכן ומזומן לתת לו שכירות יותר גדולה מזו שהוא לוקח מאת השוכר היהודי, נאות לו האדון והשכיר לו את בית המלון, והשוכר הראשון יצא ממנו ודר במקום אחר ללא כל פרנסה, הלך וקבל על מסיג גבולו בפני הרה"ק מזידיטשוב זי"ע, אמר לו הרה"ק: קח פתקא אחרת וכתוב עליה את הפסוק "וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים וימלאום עפר" והשלך אותה אל הבאר, עשה האיש כן, ובפעם אחת תמו המים מן הבאר, כשראו זאת ערלי הכפר באו אל אדון בית המלון וצעקו כולם פה אחד, כי כל הימים שהשוכר הראשון היה דר בבית המלון היה תמיד מים בבאר בשפע רב, ומיום שבא השוכר החדש תמו המים ואינם ואין מים לשתות העם ולכל חיתם, שוב חדלו עוברי אורח דרך הכפר ההוא, ובית המלון היה שומם מאין עובר, שלח האדון לקרוא לשוכר הראשון ויאמר לו: אחרי שובי

נחמתי כי הדחתיך מן בית המלון, עתה שוב אליו כבראשונה, ולא אוסיף עוד להדיחך ממנו, ענה היהודי ואמר לו: אנוכי לא אוכל לעשות קטנה או גדולה בלי שאלת עצה מרבי, הנני הולך אל רבי ונכל אשר יגיד כן אעשה, הלך אל הרה"ק מזידיטשוב זי"ע, והרה"ק אמר לו: אם ישכיר לך האדון את בית המלון למקח הראשון ששילמת לו, עלה ושכור, ואחרי כן תשליך אל הבאר פתקא שכתוב עליה את הפסוק: "ויחפרו באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ", חזר האיש אל האדון ושכר ממנו את בית המלון כבראשונה, ואל הבאר השליך הפתקא כמצות רבו הרה"ק מזידיטשוב ואכן נתמלא הבאר מים כבתחילה, ושוב העבירו הסוחרים את בהמותיהם רק דרך שם, ותהיה לו הרוחה, ומאז יושבים בבית מלון ההוא בני בניו של השוכר ההוא, ורואים בו ברכה ואין מסיג את גבולם.

(צבי לצדיק)

כשמות אשר קרא להן אביו

בליל שישי פרשת ויגש שנת תרמ"א התקיימה בבעלזא שמחת נישואיו של הרה"ק ר' יצחק ישעי' מטשחובי זי"ע בנו הצעיר של הרה"ק מצאנז זי"ע, שנשא את נכדתו של הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע (בת חתנו הרה"ק ר' יחיאל מקרילאוויץ זי"ע), הדיק זה כמה שנים לאחר הסתלקות אביו הגה"ק מצאנז זי"ע וכל אחיו הקדושים באו להשתתף בשמחת החתונה, ובראשם הגה"ק משינאווא זי"ע שהוא היה המחזותן מצד החתן, בכל יום משבעת ימי המשתה ערכו סעודת שבע ברכות כנהוג, למחרת החתונה בערב שבת קודש הגישו רק תבשיל אחד עם רוטב "ראסיל", כמנהג בעלזא שביום שישי ערש"ק נטלו לידים לסעודת "ראסיל", הקפיד הרה"ק משינאווא מדוע לא נתנו דגים ומרק כנהוג בכל סעודת מצוה, התנצל הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע ואמר: גם אבי הרה"ק מהר"ש זי"ע נהג בסעודת שבע ברכות בערב שבת לאכול רק "ראסיל"... והוסיף: רבינו בחיי כותב בפירושו לפרשת תולדות על הפסוק "וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויקרא להם שמות כשמות אשר קרא להן אביו" וזה לשונו הק': ועשה כן לכבוד אביו, וממה שהתורה הודיעה זה נראה, שנחשב לו לזכות, ויש בזה התעוררות וקל וחומר, שלא ישנה אדם מדרך אבותיו, שהרי יצחק אפילו שמות הבארות שקרא אותן אביו לא רצה לשנותן, וזה ק"ו לדרכי האבות ומנהגותיהם ומוסר שלהם, ואולי מפני זה לא נשתנה שמו של יצחק כמו שמות שאר האבות, וזו מדה כנגד מדה" עד כאן לשונו הטהור.

(באהלי צדיקים)

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על שחרת הקודש

פרשת תולדות

מו"ה יצחק אייזיק וויינבערגער הי"ו
המלמדים:

הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א
הר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מו"ה אברהם מנחם ווערטריימער הי"ו
המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה יהושע העכט הי"ו
המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה יחזקאל לאקס הי"ו
המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה דוד יצחק ווערצבערגער הי"ו
המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

הרב יואל טייטלבוים שליט"א
המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מו"ה ישראל יודא ווערצבערגער הי"ו
המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מו"ה אברהם הערש טעללער הי"ו
המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה ישראל מרדכי שטערן הי"ו
המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מו"ה יואל שווארטץ הי"ו
המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה אלימלך לאנדא הי"ו
המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מו"ה יושע שמואל וויינבערגער הי"ו
המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מוה"ר חיים פארגעס הי"ו
המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברין שליט"א

מו"ה אברהם מאיר עקשטיין הי"ו
המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה שלמה ווייס הי"ו
המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הגדה חיוס, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד
שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

מאמרים נחמדים, ע"ד הרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

שעה. ב' מהגר היתה (בת שפחה) ולא רצה להשיאה ליצחק לכן רש"י שרצה ליישב קושיית התוס' לשיטתו שכתב שרבקה היתה בת ג' שנים כשנשאה יצחק אינו יכול לומר כתרין ראשון של תוס' כיוון שגם רבקה היתה קטנה אלא צריך לתרץ כתרין הב' של תוס' לכן אמר י"שפחה לא רצה לישא".

(שפתי דעת)

☆

ויד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף:

איתא (בכ"ר ס"ג י"א) ויד יעקב נזיד אמר לו מה טיבו של נזיד זה אמר לו שמת אותו זקן, י"ל איתא (ברכות ט.) אמר רבי יוחנן הרגיל בעדשים אחת לשלשים יום מונע אסכרה מתוך ביתו, ואיתא (מ"י בראשית כ"ד) מרגלית טובה היתה לאברהם אבינו תלויה בצוארו שכל חולה הרואה אותה מיד נתרפא, לפי"ז י"ל עשו שאל את יעקב "מה טיבו של נזיד זה" אם בשביל חשש שאולי יש איה מחלה א"כ יסתכלו על המרגלית שתלויה בצוארו של אברהם השיב לו "שמת אותו זקן" וא"א להסתכל באותה מרגלית.

(עיין יעקב)

☆

מכרה כיום את בכרתך לוי:

קשה הלא הבכורה הוי דשלב"ל ואין אדם מקנה דשלב"ל, י"ל ע"פ מה דאיתא (שבת פ"ח) מאי דכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי היא יתירה למה לי מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו, נמצא קודם מ"ת כל הבריאה היה דשלב"ל ולא היה שום דבר קבוע כי הכל היה תלוי במ"ת שיבא, ע"כ הוי דשלב"ל בר קנין.

(ישעות מלכו)

☆

ויאמר יעקב אל אביו אנכי עשוי בכורך:

איתא (בכ"ר ס"ה י"ח) א"ר לוי אנכי עתיד לקבל עשרת הדברות, קשה מה רצה בזה, עוד קשה כששאל לו האתה זה בני עשו אמר אני ולא אמר אנכי, י"ל ע"פ מה דאיתא (במכ"ר י') ודכוותה (בראשית כז) אתה זה בני עשו ויאמר אני איני עשו אלא יעקב, ש"מ יעקב אמר במכוון לשון אני שיש להבין ממנו איני עשו אלא יעקב כדברי המד', וכתב ב"של"ה" למה אמר הקב"ה בעשרת הדברות "אנכי ה' אלקיך" ולא אמר אני ה' אלקיך משום שהאותיות היו טסים ברקיע והיה נראה ח"י כאילו נקרא איני לכן אמר אנכי, לוי"א המד' יעקב החכים ואמר "אני" כדי אם ימושני אבי ויאמר אלי "האתה זה בני עשו" אוכל להתנצל שאמרתי "איני" ומג"ל שה התנצלות ע"כ הקדים ואמר אנכי עשו בכורך "אנכי עתיד לקבל עשרת הדברות" ולמה באמת עשרת הדברות פותחות עם "אנכי" ולא אני ה' אלקיך אלא עכ"כ כדברי השל"ה שנקרא איני ח"י א"כ אני יכול להתנצל שאמרתי "איני".

(בגדי אהרן)

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק:

י"ל, שמה שאמרו ליצני הדור מאבימלך נתעברה שרה משום שייצחק הוליד שני בנים אחד צדיק ואחד רשע אמרו הם שהצדיק הוא מצד שרה ורשע הוא מצד אבימלך, אבל הבעה"ט כתב הטעם ולרבקה – ב' במסורת. חד ריש פסוק ולרבקה את וחד סוף פסוק (להלן ט, ט) ותהיין מורת רוח ליצחק ולרבקה, רמז למה שאמרו (ב"ב ק"י) הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה שרוב בנים דומין לאחי האם, ובשביל שהיה אחיה רשע ילדה עשו הרשע, וז"ש "ואלה תולדות יצחק" יעקב ועשיו לכן אמרו מאבימלך נתעברה שרה אבל האמת "אברהם הוליד את יצחק" א"כ קשה למה נולד עשיו הרי היו שניהם צדיקים לכן אמר הכת' "ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה וכו' אחות לבן הארמי" ורוב בנים דומין לאחי האם וזה מה שגרס ללידת עשיו.

(כתנות אור)

☆

ויעתר יצחק לד':

איתא במדרש (בראשית רבה ס"ג ה) ויעתר יצחק לנוכח אשתו – ששפך תפלתו בעושר, וקשה יצחק שהיה עולה תמימה יתפלל על עשירות, י"ל ע"פ מה שאמר רש"י שליציני הדור היו אומרים מאבימלך נתעברה שרה ודאי איתא (ברכות ז' א') צדיק ורע לו צדיק בן רשע צדיק וטוב לו צדיק בן צדיק, ואם יהיה רע ליצחק אז יהיה פתחון פה לליציים שהוא בן אבימלך והוא צדיק בן רשע ולכן רע לו לפיכך התפלל יצחק על עשירות ואז יהיה צדיק וטוב לו וכולם יראו שהוא צדיק בן צדיק ויסתם פי ליצני הדור.

(ילקוט האורים)

☆

ויעתר יצחק לד' לנכח אשתו:

רש"י: זה עומד בזוית זו ומתפלל וזו עומדת בזוית זו ומתפללת. ויש להבין למה עמדו דווקא בזוית, י"ל איתא בגמרא (ב"ב כ"ה א') בואו ונחזיק טובה לאבותינו (אנשי כנסת הגדולה) שהודיעו מקום תפילה דכתי' וצבא השמים לך משתחיים ופירש"י שהשמש והירח העומדים במזרח משתחיים למערב, לכן יצחק ורבקה שלא ידעו מקום תפלה מה היא לכן עמדו בזוית יצחק עמד בזוית מערבית צפונית ורבקה עמד בזוית מזרחית דרומית ממילא יצא שלא היה רוח שצריך להתפלל הם עמדו.

(דרש משה)

☆

ויצחק בן ששים שנה בלדת אותם:

רש"י: ושפחה לא רצה לישא לפי שנתקדש בדר המוריה להיות עולה תמימה, קשה למה לא אמר סתם "ואשה" לא רצה לישא, י"ל כוונת בזה לדברי התוס' (ב"ב קמ"א) שהקשו לפי מה שאמרו בת היתה לאברהם ובכל שמה למ"ד בן נח מותר באחותו למה לא השיאה ליצחק ותרצו ב' תרצוים א. שמה קטנה היתה באותה

**ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים**

וּדְרַשְׁתָּ וְהִקְרַתָּ

בענין קנין בדבר שלא בא לעולם

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה כִּיּוֹם אֶת בְּכוֹרְתְּךָ לִי (תולדות כ"ה ל"א)

וכתוב להדיא דע"י שבועה חל הקנין אפי' בדשלב"ל ולא כדוחק הריב"ש בדבריו, ומבארים בדרך נחמד הרא"ש לשיטתיה והריב"ש לשיטתיה, דהרא"ש (הובאו דבריו בשיטמ"ק בב"ב דף קמ"ב). סבר דהטעם דאין אדם מקנה דשלב"ל משום שחסר סמיכות דעת וגמר דעת מדהוי דשלב"ל ע"כ לשיטתיה סבר שכשנשבע אז מחזק הגמירות דעת, ע"כ אפי' בדשלב"ל מהני הקנין.

והריב"ש לשיטתיה דסבר דאין אדם מקנה דשלב"ל מטעם דחסר בגדיי ודיני הקנין שעל פי דיני הקנין צריך להיות החפץ בעולם, וע"כ לא מהני אפי' ע"י שבועה.

וע"כ הריב"ש לשיטתיה דכיון דכל מה דאין קנין חל בדשלב"ל הוא מטעם דיני הקנין חסרים בה, א"כ קודם מתן תורה שלא הי' כללים ודינים בקנינים א"כ אפילו על דשלב"ל הי' יכול לחול קנין וזהא פשיטא שהיו קנינים קודם מ"ת כי בהז' מצוות בני נח יש גזל וזה שייך רק בקנינים, משא"כ הרא"ש דלשיטתיה הטעם שאין קנין חל בדשלב"ל מטעם שחסר הגמירות דעת וסמיכות דעת, א"כ מה נפקא מינא קודם מ"ת או לאחר מתן תורה, הרי לא שייכא ביה קנינים, כי אין אדם גומר בדעתו על דבר שנפקד ממנו, משא"כ הריב"ש לשיטתיה ודו"ק.

וסמוכין לדברי הרא"ש אפ"ל מדברי החת"ס בשו"ת (י"ד סי' ש"י) שדן אם יש קנין חצר אצל עכו"ם כיון דקיי"ל דחצר קונה מטעם שליחות, והרי קיי"ל אין שליחות לנכרי, ורוב הפוסקים נקטו כן לדינא שאין קנין חצר לנכרי.

אבל החת"ס מחדש חידוש עצום דהא דלנכרי אין קנין חצר דייקא בחצר שחידשה תורה דהיינו חצרו של אדם קונה שלא מדעתו, ושלא בפניו, ועוד הרבה דינים המסתעפים, אבל כשאדם קונה חפץ ומכניסו לביתו הרי הוא קנין מצד הסברא, ולא מטעם שליחות,

הראשונים הקשו האין מכר עשו הבכורה ליעקב, הרי הוי דבר שלא בא לעולם, יען דעיקר הבכורה לא שייך האידנא, כיון דיצחק עדיין קיים, וקיי"ל בחר"מ (סי' ר"ט) דהאומר לחבירו דגים שיעלו במצודתי מכור לך לא אמר כלום מדהוי דבר שלא בא לעולם.

☆

הטור בפ' עה"ת מביא בשם הרא"ש דאע"פ שלא מהני קנין בדשלב"ל, מ"מ עם שבועה שנשבע לחבירו שכשיעלה ויבוא לעולם הוא יתנה או ימכרנה לו, אז חלה הקנין אפי' אפילו בדבר שלא בא לעולם, וע"כ אמר יעקב לעשו השבעה לי, וע"י השבועה הועיל הקנין אפילו בדבר שלא בא לעולם.

☆

והריב"ש בשו"ת (סי' רכ"ח) כ' דראה הדברים הנ"ל בשם הטור שמביאו בשם הרא"ש, אבל כ' דלאו הרא"ש ולא בנו חתימו עלה, וכ' דאין בה טעם לומר שמשום שנשבע יחול הקנין.

ובשו"ת (בסי' של"ה) מביא הריב"ש ג"כ ד' הרא"ש המובאין, ושם מדחיק בד' הרא"ש שאין כוונתו שע"י השבועה חל הקנין אפי' בדשלב"ל, אלא כוונתו שאע"פ שלא חל הקנין, מ"מ יש חיוב לקיים שבועתו, עיי"ש.

☆

והריב"ש (שם) כ' דאע"פ דלא חל קנין בדשלב"ל, אפי' ע"י שבועה, מ"מ לא קשה על יעקב כיון דהי' קודם מתן תורה ואז הועיל קנין אפי' בדשלב"ל, עכ"ד. ובישועות מלכו מהגאון מקוטנא כ' טעם לדבריו דכיון דכל הבריאה היתה תלויה ועומדת עד מתן תורה כדאמרו חז"ל תנאי התנה ה' עם מעשי בראשית אם יקבלו התורה מוטב וכו' וא"כ כל הבריאה הי' כדבר שאינו קבוע וע"כ גם דשלב"ל הי' בר קנין עכ"ד.

☆

ובאחרונים (מנח"א ועוד) מוסיפין דבזמנינו דכבר נצא בוודאות הכת"י וגושפנקא דמלכא חתים עליה,

על דשלב"ל, וא"כ ה"נ כיוון דחל הקנין על החלק שהוא כבר בעולם חל נמי על חלק שעדיין לא בא לעולם עכ"ד.

☆

והקצוה"ח (סי' רע"ח אות י"ג) מתרץ הק' הנ"ל עפי"מ שעולה ומסתפק אם בכור יכול לומר בחיי אביו איני רוצה בחלק הבכורה, ומאריך שם בראיות נכוחות שאע"פ שאינו יכול להקנות חלק הבכורה בחיי אביו מדהוי דשלב"ל, מ"מ סילוק מהני בדשלב"ל דהיינו שיכול לסלק בעלותו מדשלב"ל.

ועפי"ז תירץ דכיוון דעשו אמר למדה לי זה בכורה סילק עצמו מחלק הבכורה וע"כ הועיל המכירה, וועדיין צ"ב האין קנאו יעקב ועיין בגור ארי' עה"ת שמחדש שעשו מכר את גופו לכל זכות הבכורה, עיי"ש.

☆

ובדברי יחזקאל עה"ת (מהרה"ג ר' יחזקאל שרגא תאומים אב"ד קלאסנא ווילעטשקא זי"ע) מוסיף נופך על יסוד הקצוה"ח בדשלב"ל מהני סילוק, דלכא"ה המהרי"ט (הובא דבריו בקצוה"ח סי' ר"ט) פסק דגם אם סילוק מהני בדשלב"ל, מ"מ ביד המוכר הכח לחזור בו כל זמן שלא בא לעולם, דאין המקח נגמר עד שיהי בעולם, וע"כ אמר יעקב לעשו השבעה לי ר"ל שלא תחזור מן המכירה רק שיהי מכירה גמורה וחלוטה, והתורה הוסיפה שלא יטעה אדם לומר שאין הקנין חל כיוון שהי' בשעת דחקו כשהי' עייף ונפשו אוותה לאכול, ע"כ הודיענו הפסוק שבכל נפשו מכרו כי לא הי' חשוב בעיניו הבכורה, והביא רא' שאפי' אחר שאכל וקם ביזה את הבכורה, ואז כבר לא הי' רעב ולא הי' בשעת דחקו, וא"כ וודאי חל הקנין, עכ"ד.

ומן הסתם נהג גם לפני מ"ת, והתורה לא שללה קנינים רק הוסיפה עוד קנינים, עכתי"ד.

ומבואר בדבריו דבוודאי קודם מ"ת הי' קנינים והי' נקבעים ע"י הסכמת והנהגת בנ"א, כמו שמצינו לאחר מ"ת קנין סטימותא (ב"מ ע"ד): שאליבא כל האחרונים והמפורשים הקנין הוא ע"י הסכמת בני אדם להקנין.

☆

והאוחזה"ק בפרשת ג"כ נתקשה אמאי הועיל מכירת הבכורה הרי הוא דשלב"ל ותי' עפי"מ דקיי"ל (בחו"מ סי' רי"א ס"ב) הצייד עני שאין לו מה לאכול, ואמר מה שיעלה במצודתי היום מכור לך, ממכרו קיים, והטעם כיון שהוא כדי חייו ואין לו מה לאכול, אע"פ שהוא עדיין דשלב"ל.

וכתבו הגאונים דלאו דווקא כשאמר מה שתעלה היום, דאפי' אם אמר מה שתעלה מצודתי למחר, ג"כ מהני אם הוא צריך לכדי חייו של יום א' ורק בא לשלול אם אומר מה שתעלה מכאן עד ל' יום, שהוא יותר מכדי מחיית יום אחד, אז לא אמר כלום.

וא"כ אפ"ל ה"נ בעשו שאמר הנני הולך למות וא"כ הי' כדי חייו, וע"כ הועיל הקנין, אפי' בדשלב"ל. ובזה פי' שאמר לו יעקב מכרה "כיום" וכו' שיהי' להמכירה דין כמו האומר מה שתעלה מצודתי "היום" דאז הרי קיי"ל דמהני הקנין, עכ"ד ועיי"ש שהאריך.

☆

והפנים יפות והישמח משה המה ראו כן תמדהו בקו' הנ"ל והם תירצו שבבכורה יש ב' חלקים א' שמקודש לעשות העבודה והוא כבר שייך היום, ב' לענין ירושה פי' שנים והוא דשלב"ל, והרי המרדכי פסק (הובא בחו"מ סי' ר"ט ס"ד) דהמקנה דשלב"ל עם דבר שבא כבר בעולם, אמרי' מיגו דחל על דשב"ל חל הקנין גם

1 קהילות אפטיילונגען 2 מודעות וחדשות
3 חוק-אפ"ס 4 דברות קודש 5 מסיכות
6 שיעורים ודרשות 7 חק וחור" 9 מערכת

718-504-2188
845-537-6660
845-694-4550
020-8002-9580
0161-420-8878

ברוקלין
קרית יואל
מאנסי
לאנדאן
מאנטשעסטער

לקאלי ונמערן

718-305-6942

212-444-9899

צו ספאנסערן אדווערטייזין רופט:
718.554.7519

718-305-6942 • 212-444-9899

ישמח מש"ה
במתנת חלקו

שיר השירים
אשר לשלמ"ה

שיר ושבח נזמרה, וברגשי הודאה והוקרה, נשגר בזאת השורה, בשפה ברורה, ברכת מו"ט לבבית וחמ
לכבוד ידידינו החשוב ידיד נפש כל חי, מהולל ומעוטר בברכות עד בלי די, לבו ער וחם לכל דבר קודש
מקורב לכ"ק מורן רבינו שליט"א בכל עידן, ואיהו גופיה צורבא מרבנן, זכה לשני שולחנות תורה וגדולה
הוד והדר פעלו בצדקה וחסד, נדיב לב לכל אחד, מקבל את כל אדם בספר פנים כי קרן אור פני מש"ה

הרבני הנגיד החסיד המרומם בנש"ק
מוה"ר שלמה משה קלאגסברויין שליט"א

אב"י בעיר תהילה קרית יואל יע"א

לרגל השמחה שבמעונו, קול ששון בארמונו, רוממות קל בגרונו, בעזר צורו וקונו
בנישואי נכדתו הכלה המהוללה שתחי'

עב"ג הבחור החשוב המצויין והנעלה, ועקב"ב איש תם יושב אהלים יוספס ולילה, נודע לשם ולתהילה

החתן המופלג בתור"ש כמר יעקב מארקאוויטש נ"ו

בן ידידינו הרבני חקר והנעלה מוה"ר שלמה מארקאוויטש הי"ו
מיקרי אנ"ש פה בני ברק יצ"ו

והבית אשר בנה שלמ"ה לה'

בהזדמנות זו נביע לפני מע"כ שלמי תודה וברכה על אשר אזר כגיבור חלציו לבוא בעזרת מוסדותינו הק'
וה' כאשר ירים מש"ה את ידו בעין יפה וברוח נדיבה להמשיכת מערכת החינוך לתורה ליר"ש ולחסידות
ובשכר זאת לאות הוקרה ומזכרת נצח נקבע ונחקק שמו על כותלי ביהמ"ד של ישיבתנו הק'

"היכל שלמה משה"

יה"ר שמשמחה זו יושפע לו רב ברכות ושובע שמחות, אושר ועושר בבת אחת, וזכות
התורה והתפילה של תלמידי ישיבתנו, יעמוד ויגן בעד מע"כ ידידינו, להתברך בכל
משאלות לבו למובה ולברכה, בלי קצבה והערכה, וכמ"ס.

החותמים שמו בהודאה ובהערכה, אלטרי התורה והמרכה

הנחת ישיבת מהרי"ל ד'סאטמאר

קרית יואל בני ברק יע"א

פנינים וחידושים בגמרא מס' סוטה הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"

נערך ונסדר ע"י א' המג"ש שליט"א

פניני התורה

עמידה בשעת קריאת התורה

♦ האם יש עניין או חיוב לעמוד ♦ האריה"ק היה מקפיד לישב ♦ האם במקום שרוב הציבור יושבים האם מותר ליחידים לעמוד ♦ כל זה ועוד במאמר שלפנינו.

ובדברי חמודות (ברכות פ"א סימן ל"ו) כתב ליישב דברי הסוברים שצריכים לעמוד, ומביאים ראיה מהמקרא דלעיל, דהרי מבואר בגמרא שרבי זירא בשם רב חסדא הביאו מקור אחר שאסור לדבר בשעת הקריאה, ולמה באמת לא רצה ללמוד מפסוק הנ"ל, "וכפתחו עמדם כל העם", אלא משום שהם סברו שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, והכונה שכל העם עמדו בשעה שהתחיל עזרא לקרוא, ולכן לומדים מקרא אחרת, וא"כ שפיר יש ראיה מהקרא שיש לעמוד בשעת קריאת התורה.

ובט"ז (ס' קמ"א סק"א), כתב עוד יותר דאפילו להסוברים שהמקור שאסור לדבר בשעת קריאת"ת מהפסוק דנחמיה "וכפתחו עמדם כל העם", גם הם מודים שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, וכלל ישראל עמדו בשעת הקריאה, אלא שדרשו שעמידה זו צריך להיות בשתיקה. [והעיר אחד מהאברכים, דלכאורה מלשון הגמרא אינו משמע כן, שלשון הגמרא "ואין עמידה אלא שתיקה", משמע שהכוונה רק שתיקה ולא עמידה, וי"ל].

ובשו"ת הרמ"ע מפאנו (סימן צ"א) כתב שיש חיוב לעמוד בשעת קריאת התורה, ומה שדרשו חז"ל שאין עמידה אלא לשון שתיקה, מפני שנאמר שם בפסוק "והעם על מעמדם", הרי שהיו עומדים, וא"כ מה שכתוב "עמדם כל העם", ע"כ הכונה ששתקו, שזה שעמדו למדים מהמשך הקרא, אבל למעשה היו עומדים, לכן יש חיוב לעמוד בשעת קריאת התורה, ומ"מ כתב לימוד זכות להיושבים שעמידה זו בא למעט הילוך, שלא הלכו הגה והנה בשעת קריאת התורה, אלא היו במקום אחד. ואפשר שהיו יושבים.

בגמרא (דף ל"ט.) "אמר רבא בר רב הונא, כיון שנפתח ספר תורה [והתחיל הקורא לקרוא בו (רש"י)], אסור לספר [לדבר] אפילו בדבר הלכה, שנאמר [נחמיה] בענין קריאת עזרא בתורה לעיני כל העם, וכפתחו [כשהתחיל לקרוא] עמדם כל העם, ואין עמידה אלא שתיקה [שכשהתחיל עזרא לקרוא בתורה שתקו כל העם, הרי שאסור לדבר בשעת קריאת התורה, ומצינו שכינה הכתוב שתיקה בלשון עמידה], שנאמר והוחלתי [המתנתי עד שראיתי] כי [שאר החברים] לא ידברו כי עמדם [שתקו] ולא ענו עוד [לאיוב, הרי שכתב הפסוק שתיקה בלשון עמידה].

רבי זירא אמר רב חסדא [שהמקור שאסור לדבר בשעת קריאת התורה, נלמד] מהכא ואזני כל העם אלא ספר התורה [הטו אזנם לשמוע את דברי התורה, וממילא ברור שלא דיברו בינתיים].

מחלוקת הראשונים

הנה מצאנו מחלוקת הראשונים ואחרונים, בענין אם יש עניין, או חיוב לעמוד בשעת קריאת התורה, ויסוד מחלוקתם מתלא תלי בביאור הגמרא פשט בקרא דנחמיה דלעיל, ע"כ אמרנו לבאר נושא זו.

כתב המרדכי (הלכות קטנות סימן תתקס"ח, הובא בטור או"ח סימן קמ"ו) שיש עומדים בשעת קריאת התורה, וכתב שכן נהג המהר"ם מרוטנבורג, ומביאים ראיה מהפסוק דלעיל שנאמר "וכפתחו עמדם כל העם", שכשהתחיל עזרא לקרוא בס"ת עמדו כל העם. ודחה המרדכי את דבריהם, שהרי מבואר בסוגיין שעמידה זו אינה אלא שתיקה, ששתקו כל העם, ואין כוונתו כפשוטו לשון עמידה.

להלכה

כתב המחבר (סימן קמ"ו ס"ד) "אין צריך לעמוד מעומד בעת שקורין בתורה", וכתב הרמ"א "ויש מחמירין ועומדין, וכן עשה מהר"ם".

וכתב המשנה ברורה (ס"ק י"ט) "כתב הפר"ח והגר"א דהעיקר כסברא הראשונה, וכן נהגו, והב"ח בסימן קמ"א כתב דגם המהר"ם מודה דמדינא שרי, אלא דסבירא להו דראוי לעמוד, מפני שצריך האדם להעלות בדעתו כששומע הקריאה מפי הקורא, כאלו קבלה אותה שעה מהר סיני, ובהר סיני היו כל ישראל עומדין, כדכתיב "אנכי עומד בין ה' וביניכם וכו'".

דעת האריה"ק שעדיף לישב

כתב בשולחן הטהור (ס"ד) שצריכים לישב בשעת הקריאה, כמו שעשה האר"י ז"ל, וכ"כ בדעת תורה, ובכה"ח (שם סק"כ), וכתב דאפילו חסידים ואנשי מעשה אין עומדים. [ואע"ג שהכלל הוא שכשיש מחלוקת בין השו"ע לקבלה, נוקטים כהשו"ע, כמבואר במג"א (סימן כ"ה ס"ק כ'), אבל הכא שגם להלכה נקטינן שמותר לעמוד, וגם הרמ"א כתב "ויש מחמירין ועומדין", וכמבואר בב"ח שגם המהר"ם עמד רק מכח חומרא].

לעמוד במקום שיושבים

באחרונים דנו, האם בביהכ"ג שרוב הציבור יושבים, ומועטים רוצים לעמוד, האם מותר, משום "לא תתגודדו", שלא תעשו אגודות אגודות, ויחד כולם הודו ואמרו, שאין בזה סרך איסור, דמבואר בשדה חמד (ח"ד כללים מערכת הלמ"ד כלל ע"ט) דבמנהג שהוא משום הידור מצוה, ואין בזה סרך איסור אין

בזה משום לא תתגודדו, לכן בנידון דידן דמבואר לעיל דמסקנת הפוסקים שמותר לישב, וגם אלה הנהגים לעמוד, אינו אלא מכח חומרא, אין בזה משום "לא תתגודדו".

וכן אין בזה משום הא דאמרו (סוף פ"ז דמס' דרך ארץ רבה) "שלא יהיה עומד בין היושבים, ולא ישב בין העומדים", דזה דוקא באין ענין בזה, אבל כשעומד משום שרוצה להחמיר כמבואר ברמ"א מותר. (יעיין בזה בשו"ת בצה"ח ח"ה ס"א, תשובות והנהגות ח"א סי' קמ"א, ח"ד סימן מ"ג)

בין גברא לגברא

כתב המ"ב (שם סק"כ) "ובין גברא לגברא לכולי עלמא שרי לישב".

בשעת אמירת ברכו

כתב המ"ב (שם ס"ק י"ח, בשם הרמ"ע מפאנו, סימן נ"ח, ט"ז סק"א) "ובשעת אמירת ברכו, ועניית ברוך ה' המבורך לעולם ועד, לכו"ע צריכין לעמוד, דהוא דבר שבקדושה", ויש אומרים דה"ה בשעת ברכת התורה [אשר בחר, ואשר נתן] (מג"א סק"ו בשם המשאת בנימין, אבל מדברי שאר הפוסקים משמע דא"צ לעמוד בשעת הברכה), וי"א שאין צריך לעמוד בדבר שבקדושה, אא"כ תפסו מעומד, וע"כ אלו שיושבים בשעת הקריאה, א"צ לעמוד לאמירת ברכו, אא"כ עמדו קודם לכן לא ישבו עד אחר אמירת הברכה. (כן נהג המהרי"ל והאריז"ל, הובא במג"א סימן נ"ו סק"ד), וע"ע בשו"ת תשובות והנהגות (ח"א סימן קמ"ב) שהביא בשם הלקט יושר (במנהגי התרומת הדשן) שאין צריך לעמוד בברכו.

התודה והברכה

לידידינו הרבני הנגיד הנכבד והמפואר, מוכתר בכל תואר

הרה"ח ר' פישל ירוחם ריספלער הי"ד

אב"י בויליאמסבורג יע"א

אשר נדב חלק מהוצאות הגליון

לרגל שמחת אירוסי בנו ני"ו למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

יה"ר שיזכה לראות ולרוות ממנו מכל יו"ח רב תענוג ונחת דקדושה, במידה מרובה וגדושה וכו"ס

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

חוקים להורותם

פרטי דינים בהלכות שבת - אוהל ארעי -

לפרוס סדין לצורך אוהל

ולכן מותר לאדם להחזיק בידיו מעל ראשו בגד או עץ על מנת להגן על עצמו מפני החמה או הגשמים (ועכ"ז אין היתר להחזיק שירע"ם בשבת מפני טעמים אחרים).

עשיית אוהל בשינוי

אהל ארעי מותר לעשותו בשינוי הסדר אפילו כשנעשה להגן, והיינו שישנה בסדר עשיית האהל, שיחזיק תחלה הגג בידו ואחר כך יניח תחתיו הרגליים או המחיצה (בשו"ע מובא היתר זה לגבי אוהל שלא נעשה להגן, ובחזו"א סי' נ"ב הביא ראיה מהגמ' (שבת מג:)) לגבי מת המוטל בחמה שהוא הדין לגבי אוהל העשוי להגן דמותר ע"י שינוי, דשם איירי באהל להגן מפני החמה ועכ"ז התירו ע"י שינוי הסדר).

סתירת אוהל

כל אוהל שאסור לעשותו בשבת אסור גם לסתרו (משנ"ב שם סק"ז). ולכן סדין וכדו' הפרוס לשם אוהל אין לסתרו בשבת.

הערה לגליון הקודם

בענין סלסול הפאות שהבאנו מכמה פוסקים להחמיר לסלסל בשבת כשהם אינם מסולסלים כלל

כמה ציינו לשו"ת נשמות שבת שהביא משו"ת מהרש"ם שכתב וז"ל בדבר סלסול השערות אם אינו דרך קליעה אין מקום לאסור, וכן הביא שם להיתר בשם שו"ת מנחת יחיאל.

אסור לפרוס סדין, מפה, וכדומה מעל גבי עמודים או שאר דברים, בכדי להשתמש באוירה, משום שיש כזה איסור של בניית אוהל, ואפילו אין בדעתו להשאירו כך באופן קבוע אלא ברצונו לסתרו לאחר זמן, ואף כשאינו עושה מחיצות אסור (סי' שט"ו סעי' א' דאסור לבנות אוהל ארעי בכדי להגן מפני החמה או הגשמים, ואיסורו הוא מדרבנן).

ומצוי בילדים שלצורך משחק פורסים מפה מעל כסאות וכדו' בכדי לישב תחתיהם, ואסור לעשותו, ובילדים שהגיעו לחינוך להפרישם מאיסור יש להזהירם על זה.

בניית אוהל לצורך משחק

וכן אסור לבנות אוהל על ידי חפצים לצורך השתמשות תחתיהם, ולכן אין לבנות בית וכדו' על ידי חפצים כגון ילדים שעושים אוהל עם משחקים [כגון משחק הנקרא "קפלה", או שמוניחים קרשים זה על זה באופן שאין בהם מוקצה וכדו'] וכל זה דוקא כשעושים אוהל בענין שיש תחתיהם חלל של טפח ורחבם טפח, אבל כשאין בהם חלחל טפח אין בהם איסור אוהל.

להחזיק אוהל בידיים

איסור עשיית אוהל ארעי הוא דוקא כשאוהל מוחזק על מחיצות או עמודים וכדו', אבל אוהל המוחזק בידי בני אדם אינו נחשב לאהל (תהלה לדוד סי' שט"ו סק"ט, חזו"א סי' נ"ב סק"ב והביא ראיה מהגמ' שבת מב: לגבי מת מוטל בחמה, דאנשים השומרים על המת כשחם להם מלמעלה מביאים מחצלת ופורסים עליהם).

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקא

הגה"ק רבי צבי הירש בן הגה"ק רבי יהודה לייב זי"ע מרימנוב

יומא דהילולא ל' מרחשון (תר"ב)

הרה"ק הרבי ר' הירש מרימנוב זי"ע נולד בשנת תקל"ח לאביו ר' יהודה לייב בעיר דאמבראווע, בעודו ילד קטן והוא בן עשר שנה נשאר יתום מאב ואם ודודו הכניסו לביתו ונתנו לחיטא א' שילמדו אומנות זו, ואף בעת שהי' אצל החיטא יראת ה' חפץ עליו כל היום, והתפלל בכוונה עצומה והנהיג עצמו בקדושה ובטהרה ובלילה קם בהסתר והעריך תיקון חצות בבכי ובדמעות.

כשהגיע לבן ט"ז גמר בדעתו שלא יכלה זמנו לריק רק בעבודת ד', והשליך מלאכתו, ונדד מעיר לעיר עד שבא לפריסטיק והלך לבית מדרשו של הרה"ק ר' מענדל'ע מרימנוב זי"ע, וישב אצל השולחן ותהלים בידי וקרא בו בעינים דומעות, ונגשו אליו אנשים ושאלוהו מה מעשהו, אמר להם שהוא יתום מאב ואם, ואין לו כלום וכל מגמתו היא רק ללמוד תורה, ונכמרו רחמם עליו ולמדו אתו, ועלה ונתעלה בלימוד התורה מעלות מעלות, ואת פני הרה"ק ר' מענדל'ע מרימנוב זי"ע לא ראה רק בעת התפילה, והוא רצה מאוד לשבת בביתו ולראותו תמיד ולשמשו וללמוד ממעשיו וללכת בדרכיו, וישם עצות בנפשו והלך אל האיש אשר על ביתו של הצדיק ואמר לו שיתן לו לשמש בבית להביא עצים וכדו' והלה הסכים ברצון ואח"כ ביקש ממנו שגם רוצה להחם הבית ועי"ז יהי יותר בבית, ויתן לו גם שאלתו זו, ואחר כמה ימים ביקשו שיתן לו לכבד את חדרו של הרה"ק וגם זה הרשה לו, עד שנעשה כל המוציא ומכניס על ביתו של הצדיק רק דבר אחד לא הרשה לו המשמש לעשות והוא להציע את משכב של הרה"ק ר"מ, כי פחד מהרה"ק ר"מ אולי לא יעשה בכי טוב את המשכב והצדיק יקפיד עליו, וכמה שהפציר שירשה לו לעשות את זה לא הסכים, עד שפ"א ירט הדרך נגד המשמש וביקש מהרבי ר' הערש שיכין הפעם את מיטת הצדיק, וכן הוה והכין את המטה בידים חרוצות כדי שיעם להצדיק, ודמעות של שמחה ולגו מעיניו בשעת עשיתו, והי' כבוא הרה"ק לנוח מעט מעבודתו וברוח קדשו הרגיש כי לא יד משמשו בזה, שלח אחר משמשו ושאלו מי הכין המטה היום והודה המשמש כי המשרת ר' צבי הירש הוא הכין את זה והמשמש פחד שהמטה לא טוב התחיל לתרץ עצמו שרק הפעם הרשה לו כי אנוס הי', ויאמר הצדיק אם הבחור צבי הירש יכול להציע המטה כך, ובכן מהיום והלאה לא יחין איש אחר להציע את המטה כי אם הוא.

ואכן מהיום ההיא והלאה נקרא כל יום אל המלך פנימה, ושם מצא מגמת נפשו ושאף תורה וחכמה, והשתלם בתורה וחסידות ביתר שאת, והרה"ק ר"מ חיבבו מאוד, עד שהרה"ק ר"מ אמר שכמו שהאריה"ק אמר שבא לעולם רק בשביל תלמידו ר' חיים ויטאל כך גם הוא לא בא לעולם רק בשביל הרבי ר' הערש, וכאשר עבר ר"מ מפריסטיק לרימנוב לקח אותו עמו, ושם דאג עבורו זיווג הגון ואחרי הנישואין נשאו רבו הקי' ושמחו אדון על ביתו וכל אשר בבית הפקיד על ידו.

בתר הילומים על ראשו יצור

בשנת הסתלקותו של רבו הרה"ק רבי ר' מענדל'ע חלם הרה"ק ר"מ חלום שהמלאך מט"ט הושיב את הרה"ק הרבי ר' הערש על כסא, והחלוס הי' קשה בעיניו ושלח אחרי הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ זי"ע לעשות לו הטבת חלום, ואירע עוד אחר זה כי פ"א אחר התפילה כאשר הלך הרה"ק ר"מ לחדרו לפני הנחת תפילין ר"ת ודרכו הי' שחלף כל מלבושי מחמת זיעה שכיסה אותו מהעבודה החזקה בעת תפלתו, והרבי ר' הערש עזר לו בלבישת הבגדים ואז בעת עסקם בזה סיפר הרבי ר' הערש לר"מ שראה בעת התפילה אחד מחסידי של ר"מ שהלך כבר לעולמו, ושאל אותו ר"מ אם ראהו על פניו ויגיד לו תוארו, ענה הרבי ר' הערש שראה אותו אל פניו וזה תוארו, אז נשתנה

פניו של ר"מ ושלח אחרי ר"ג מראפשיץ להתייעץ עמו, ויעץ ר"ג שישלחו את הרבי ר' הערש מפניו ולא ישרתו עוד, וכן הי' ונגרש מבית ר"מ רק זאת ביקש שירשהו לפחות לשמשו בזה לכרוך אחר התפילה את התפילין של ר"ת ולהנחם בהתיק שלו, והנה לא כלתה השנה והרה"ק ר"מ נסתלק ביום ל"ג בעומר שנת תקע"ה, והרה"ק ר"ג מראפשיץ לא הי' ברימנוב בשעת הפטירה אבל על שבועות בא לרימנוב וביקש מבט של ר"מ ר' נתן לייב שימלא מקומו של אביו, אבל הוא לא רצה, באמרו כי אין הגדולה לו רק של הרבי ר' הערש כי אביו אמר עליו הולך בדרך תמים הוא ישרתני, ורנ"ל עזב את רימנוב שלא יפתחו למלאות מקום אביו, והרה"ק ר"ג מראפשיץ עשה אז הספד תמרורים על הרה"ק ר"מ ובתוך ההספד אמר כי יען

רענדלעך, והאיש הי' עני ואביון והרה"ק מרן הדברי חיים זי"ע עמד ג"כ וריחם על האיש הנ"ל ואמר להאיש שהוא יברך האיש בלי פדיון, ואכן נושע האיש ונולד לו בן זכר, אבל אחר כמה שבועות מהלידה נסתלקה האם והילד רח"ל אמר אח"כ מרן הד"ח זי"ע שכל ימיו התרחט למה הי' צריך להתערב בהעסקים של הרבי ר' הערש.

כי הכיר בהרה"ק הרבי ר' הערש אשר יבוא לקחת המדריגות של רבו דין גרמא אשר שלחוהו מביתו והחזיק זאת לסגולה כי יאריך ר"מ ימים על ממלאכתו, כאשר שמע הרבי ר' הערש את דבריו אמר שהצדיק ראה ולא ראה, כי לו לא הי' נגרש מביתו לא הי' מניחו להיות נפטר לבית עולמו כל כך מהרה, אבל מעשה דבר הצליח, כי ר"מ ביקש ממנו שיתפלל עבורו שיחי עד אחר שנת תקע"ה ואם יעבור השנה אז נזכה לשמוע שופר של משיח, אבל בעוה"ד לא זכינו, – מתחילה היתה התנגדות על דרכיו שהי' מופלאים מאד אבל לאחר זמן ראו כי איש קדוש ונורא והתחילו לנהרות אליו אלפי ישראל, וגם צדיקי דורו העידו עליו כי גדול הוא.

עבודתו בקודש

עבודתו בקודש הי' בכל כוחו למעלה מהשגת אנוש אפי' בזמנים קשים כמו שנביא להלן עבד את בוראו בשמחה גדולה, וכן העידו עליו צדיקי דורו, הרה"ק מצאנו אמר "אנו האבן אים געקענט ווען ער האט נאך גארנישט געוואיסט היינט איז נישט דא דער עילוי שבעילויים וואס זאל אים קענען משיג זיין". פ"א בל"ד בעומר התאספו צדיקי הדור כמדי שנה בימא דהילולא של הרה"ק ר"מ ברימנוב, אחר תפלת מנחה יצא מרן הייט"ל והרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זי"ע בחצר לדון באיזה ענין, ופתאום שמעו קול רעש גדול, וזה הי' ברכת על ספירת העומר של הרה"ק הרבי ר' הערש מרימנוב, והרה"ק מדזיקוב עמד ומשתאה, א"ל הייט"ל, "מחותן מה אתה מתמה כ"כ הלא יהודי זה נתנסה בעשר נסיונות ממש כאברהם אבינו ע"ה".

ידוע שהרבה מנהגים אשר בחצר בית סיגעט קיבל מרן הייט"ל מעבודתו של הרבי ר' הערש, כמו אמירת שמע ישראל בסעודה שלישית אשר אצל כל הצדיקים אמרו רק ב' פעמים ד' מלך ורבותינו הק' נהגו לומר גם שמע ישראל כהרבי ר' הערש, וגם על מנהג רבותינו עת ידרו לפני התיבה בתפילת שחרית של שבת להתחיל בקול רם מאצמץ תפילת שחרית מ"עד הנה" מקורו היא מהרבי ר' הערש, וסיפר רבינו שרבי ר' הערש הי' דרכו להתחיל מתחילת נשמת ואמר הייט"ל שאין הוא מחזיק את עצמו במדריגתו להתחיל מתחילת נשמת, אבל כאשר מגיע לעד הנה שוב אין בכוחו להתאפק בנפשו מלהתחיל לומר בקול רם. גם הרבה ניגונים המושרים אצל רבותינו מקורם ממנו, אשר הי' יודע טוב נגן בנעימות ומתיקות נפלאה, כדוגמת ה"אהבה רבה ניגון", גם הניגון שמזמרים אצל תפלת "גשם וטל" והזמר שמזמרים אצל "בבואו מאדום" בס"ג.

צדיק מה פעל

בשנה אחת שררה מחלה החלי-רע רח"ל, וגם ברימנוב התפשטה החולי רח"ל ועשו הסגולה הידוע כי השיאו איש עני עם בתולה עני ועשו החופה על הבית עלמין, והנה כאשר רצו להוביל להתחתן והכלה תחת החופה נחלה הכלה על החולי הלו וספרו הדבר להרה"ק רבי ר' הערש, פתח פיו ואמר קי"ל "מעבידין המת מלפני הכלה" ותיקף נתרפאת הכלה החלי' ושבה לאיתנה, פ"א הגיע לפניו איזה איש שהי' צריך להוושע בזרע של קיימא והרבי ר' הערש ביקש ממנו שמונה עשר

לוח ההילולא

כ"ט מרחשון

❖ רבי שלמה זלמן אלכסנדר כהנא שפירא ב"ר יעקב אב"ד קרינוק - תרפ"ג

ל' מרחשון

❖ רבי צבי הירש ב"ר יודא לייב מרימנוב - תר"ב

א' כסלו

❖ רבי שלום שכנא ב"ר יוסף אב"ד לובלין - שי"ט

❖ רבי ישראל ב"ר שלום שכנא - שנ"ט

❖ רבי יוסף שמואל ב"ר חיים ישעני (מסורת הש"ס) - תכ"ד

❖ רבי יצחק ב"ר שמואל לאמפרונטי (פחד יצחק) - תקי"ז

ב' כסלו

❖ רבי שמעירל מווערכאווקע - תקל"ז

❖ רבי משולם פייוויש ב"ר אהרן משה (יושר דברי אמת) - תקנ"ד

❖ רבי ישראל יצחק ב"ר דוד בער מראדישיץ - תרי"ח

ג' כסלו

❖ רבי מאיר הכהן זצ"ל (אבי הש"ך) - ת"ג

ד' כסלו

❖ רבי אלי' קובו (אדרת אלי') - תמ"ט

❖ רבי יעקב דוד ב"ר יצחק מאמשינאו - תרל"ז

ה' כסלו

❖ רבי שמואל אליעזר איידליש ב"ר יודא הלוי (מהרש"א) - שצ"ב

❖ רבי דוד ב"ר יעקב אהרן לוריא (הרד"ל מביכאוו) - תרט"ז

❖ רבי אשר אנשיל ב"ר שמואל יונגריי (מנחת אשר) - תרל"ד

❖ רבי משה דוב ב"ר שלמה זלמן אב"ד ווערצקי - תרנ"ט

ו' כסלו

❖ רבי מנחם אייזנשטאט ב"ר מאיר (חומת א"ש) אב"ד אונגוואר - תר"ל

❖ רבי חיים מיכאל דוב ב"ר יוסף ווייסמאנדל, ר"י נייטרא (מן המצר) - תשי"ח

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

דבר בעתו

חודש כסלו - הכנה לחנוכה

עד כ"ה בכסלו, לרמוז כי נמשך הארת החג עד חנוכה, ולפי זה נראה כי התחדשות השנה שבתשרי נמשך עד עתה, ולכן מביא עוד ביכורים שעוד הזמן בכלל ראשית השנה, ולכן נקרא "חנוכה" שעתה נגמר החינוך והתחדשות של השנה, ואיתא בשמחת בית השואבה לא היתה חצר שאינה מאירה באור בית השואבה, עיין שם אריכות הגמרא במנורות שהיו שם, ויתכן לרמוז שכמו שנמשך האור מרחוק בעולם, כך נמשך בזמן השנה הארות החג, וכמו כן בנפש האדם, כי עולם שנה נפש הם דוגמא אחד, וכפי רוב שמחת נפשות הצדיקים בסוכות, כך נמשך האור מרחוק גם בבחינת עולם ושנה, ולכן הדור של חשמונאי התחזקו בימים האלו עוד מהארת החג, דכתיב "אסרו חג בעבותים" הוא עבותות אהבה ותשוקה, וכמו שכתבנו במקום אחר, "עד קרנות המזבח" רמז לחנוכה ופורים שהם ענפים שיוצאין מגוף הרגל, ונקראין "קרנות המזבח".

בהג"ה אשר ברש"י שבתנ"ך הישנים הנדפסים בשנת ת"ס המכונים על שם רש"י ישן על הפסוק אשר בירמיה (ל"ו) "ביום צום" ושם (ט"ו) "בחודש התשיעי קראו צום לפני ה', וביום צום זה ראש חודש כסלו והוא ירח תשיעי לירחים, וכל החטאים שאדם עובר מראש חודש ניסן עד חודש תשרי מוחלים לו ביום כיפורים כשעושה תשובה וכשלא עושה תשובה ממתינים לו (מיום כיפורים) [מהושענא רבא] עד ראש חודש כסלו שהוא ארבעים יום, נגד ארבעים יום של קבלת הלוחות והיא תשעה חרשים, ועל זה נאמר "הרה עמל".

צדיקים אמרו על חודש כסלו - "כס לב", שהלב מכסס [ס'שאקלט ויך נאך מיט בענקעניש] אחרי הימים הנוראים כשנוכרים מהעבודה של חודש תשרי ומכל המצוות, מרחשון הוא רק רחושי מרחשין שפתייהו, וכסלו הוא שהלב מכסס, ולכן מתחיל עכשיו הלב לכסס בהשתוקקות להיו"ט של חודש כסלו "דער לעכטיגער יום טוב פון חנוכה", ובדרך משל לאדם המהלך בדרך בחושך ורואה אור למרחוק נעשה שמחה בלב, כן הוא כשמגיע ראש חודש כסלו רואים כבר האור של נרות חנוכה ונעשה שמחה בלב.

במזל תשרי מאזנים דשוקלים עונותיו לגיהנום, ומזל כסלו קשת שזורקין אותנו מן הגיהנום. (ילקוט ראובני)

פעם בראש חודש כסלו כשהקין הרה"ק המגיד מטשערנאביל וצוק"ל, אמר שהיה בעולם העליון וראה שם רעש גדול, ושאל מה היום מיומים, אמר לו שהיום ראש חודש כסלו הוא בחינת יוהכ"פ, והוא יום מחילה סליחה וכפרה לישראל, יען שחנוכה הוא הגמר, מתחילה ההארה כבר מתחילת החודש.

הס"ק הר"מ מלעכאוויטש זי"ע אמר פעם אחת: "היתה זו חתונה גדולה שהתחילה בחמשה עשר באב ונמשכה עד ימי החנוכה".

אא"ז מו"ר החידושי הרי"ם ז"ל הראה רמז במשנה (ביכורים א' ו) מחג ועד חנוכה מביא ואינו קורא, ולא אמר

לדו"ד מזמור

שיר ושבח ימלא פיננו, ברכת מז"ט לשגר לש"ב וידידינו, האברך היקר החשוב והנעלה, תורה ויר"ש אצלו בלולה, מסור בלב ונפש להטיב לזולתו, כשמו הטוב כן תהילתו, מאיר פנים לכל אדם, כלו מחמדים

הרי"ר דוד מאיר שווארץ הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת הבן הבכור ני"ו

ויהא רעוא מקמי שמיא, שתזכה לראות ולרוות רב נחת דקדושה ממנו ומכל זרעיא, לעלם ולעלמי עלמאי, ואך טוב וחסד ירדפוך כל ימי חיך, וראה בנים לבניך כטוב אוות נפשך, אמן.

המברכים לריחוק לקום וקירוב אל ע"ה

לאיר מנחם צאב גראס

אלימלך יחזקאל משה גראס

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קמ — בלתי מוגה

ביקור כ"ק האדמו"ר מטשערנאביל שליט"א, מארה"ב

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בקרית יואל יע"א

ערש"ק פרשת עקב תשס"ט לפ"ק

אים און האט אים טאקע געטראפן שטיין ביים טויער – ס'איז געווען פארשפארט – און ער האט נישט געקענט אריינקומען, און ער זעהט ווי דער בעל עגלה וויל אים שלאגן.... ווייל רבי ישעי'עלע האט אים נישט געגעבן וויפיל ער האט געבעטן, ער האט דאך נישט געוואוסט וואס ער וויל פון אים, און אזוי האט ער אים געראטעוועט.

מ'דערציילט אז ווען ער האט געגעסן קעסט אין בעלזא (בחיותו חתן הרה"ק ר' יחאל מקירלאוויץ ז"ל חתן הרה"ק מהר"י מבעלזא ז"ל) האט ער געלערנט צוזאמען בחברותא מיט רבי ישכר בער דער בעלזער רב, איינמאל האב זיי געלערנט א תוס' און זיי האבן זיך זייער געמוטשעט, און זיי האבן עס נישט פארשטאנען, האבן זיי מחליט געווען אז דעם אנדערן טאג וועט מען ממשיך זיין. ביינאכט האט זיך גע'חלומ'ט פאר'ן בעלזער רב, אז ער זעהט דעם דברי חיים און ער זאגט אים פשט אין דעם תוס', אינדערפרי האט ער פארציילט פאר'ן פאטער רבי יהושע'עלע די מעשה פלא וואס ער האט געהאט ביינאכט, האט אים זיין פאטער געזאגט אז ער איז געקומען צו אים אלס הכרת הטוב ווייל ער לערנט מיט זיין זוהן.²

רבינו שליט"א דרש בשלחמו ובשלום בניו ובשלום ישיבתו והאדמו"ר מטשערנאביל סיפר שנתרחבו גבולי הקדושה ועברו למקום יותר גדול

ודברו אודות הרה"ק רבי ישעי'עלע ממשעחויב ז"ל בן מרן הדברי חיים ז"ל זקינו של האדמו"ר מטשערנאביל

רבינו: מיינ טאטע ז"ל (מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל) האט געקענט דעם זיידן רבי ישעי'עלע.

האדמו"ר מטשערנאביל: יא, אין סאטמאר¹ און אין קראקא.

רבינו: יא.

אמאל איז ער (הרה"ק רבי ישעי' ז"ל) אנגעקומען קיין סאטמאר – דאס איז נאך א מעשה פון די פריערדיגע יארן – און איז געקומען צו פארן מיט א בעל עגלה, און ער האט דאך נישט געקענט קיין אונגאריש, האבן זיי זיך נישט פארשטאנען אויף די פרייז, דער בעל עגלה האט געבעטן מער, און ער האט נישט געוואוסט וואס ער וויל פון אים. רבי ישעי'עלע פלעגט איינצושטיין ביי ר' מרדכי פריינד, דער בעל אכסניא האט נישט געוואוסט אז ער קומט, און אינמיטן נאכט האט ער זיך גע'חלומ'ט אז ער זעהט דעם הייליגן דברי חיים, און האט אים געזאגט 'מיינ זוהן איז אינדרויסן, און איז אין א סכנה'. איז ער אראפ געגאנגען צו

2

עיין בס' חלק לעולם הבא מוהגה"ק רבי שאול בראך מוקאשווי זצ"ל (פ"ו מ"א) שמביא את הסיפור וז"ל: שמעתי מפי הרה"ק המפורסם בקש"ת מו"ה ישעי' נ"י בן רבן של ישראל הגאון בעל הדברי חיים זצ"ל שהוא היה יושב על שולחן חו"ה הרה"ק מו"ה יהושע זצ"ל וקח אב"ד בעלז וכו' וכו'.

1

עי' בברך משה (פר יתרו עמ' קל"ט) וז"ל: "שמעתי ממרן דודי זללה"ה בעת אשר שם לדרך פעמיו אל שולחנו הטחור של דו"ה הרה"ק רבי ישעי' מטשעחויב ז"ל ה"ה, לפרש דברי רש"י"ל בפרשתו, כל הנהגה מסעודה שתלמידי חכמים מסובין וכו'", עיי"ש.

האט אמאל געזעהן בהקיץ דעם רבי ר' שמעלקא, ווייל דער רבי ר' שמעלקא איז געווען א גרויסער דרשן, א גרויסער מוכיח, ער האט געהאט א געוואלדיגע כח אין די דרשות, און ווען דער ישמח משה איז געקומען קיין שינאווא האט ער ממשיך געווען דעם דרך פון זאגן דרשות, און אויף דעם איז אים דער רבי ר' שמעלקא געקומען מכיר טובה זיין, אז ער איז ווייטער ממשיך זיין דרך, אזוי האט ער געזעהן דעם רבי'ן ר' שמעלקא בהקיץ.³

ווען ער איז געווען אין שינאווא האט ער געשפירט אויף א פלאץ א געוואלדיגע קדושה, איז ער געגאנגען פרעגן דעם בעל הבית וואס איז דא געווען, דער בעל הבית איז געווען א פראסטער מענטש, האט ער זיך פלוצלינג דערמאנט אז דער רבי ר' שמעלקא מיטן רבי ר' אלימלך זענען דארטן געווען, און זיי האבן דארטן געדאוונט, און דאס האט דער ישמח משה מרגיש געווען.⁴

האדמו"ר מטשערנאביל: דער ישמח משה איז געפארן נאך פון שינאווא צום רבי'ן פון לובלין?

רבינו: ער איז געפארן אין די שפעטער'דיגע יארן.

שינאווא איז נישט ווייט פון ליזענסק, היינט צו פארן איז עס צעהן - פופצן מינוט, און ווען דער ישמח משה איז געקומען קיין שינאווא האט נאך געלעבט דער רבי ר' אלימלך, און דער רבי ר' אלימלך האט געזאגט אויפן שינאווער רב אז ער האט א הויכע נשמה, מיזל זעהן ער זאל קומען אהער, און די חסידים האבן טאקע פארלייגט כוחות אז ער זאל פארן קיין ליזענסק, און ער איז שוין

האדמו"ר מטשערנאביל: ער איז געווען אסאך יארן אין בעלזא, מיין טאטע ז"ל (האדמו"ר רבי משולם זוסיא מטשערנאביל ז"ל מ"ב) האט געזעהן זיין סידור, און דארט איז געווען א זיגל פון זיין נאמען 'כאן עיר בעלזא', נאך פון די יארן וואס ער האט געוואוינט אין בעלזא.

רבינו: מיין טאטע ז"ל איז געווען אין קראקא - צי תרצ"ו צי נאך פריער - דער זיידע רבי שלום אליעזר האט אים מיט גענומען אויף צאנא אויף די יארצייט (יוםא דהילולא של מרן הדברי חיים ז"ל ביום כ"ה ניסן) איז ער געווען דעמאלטס אין קראקא.

ווען ער אז געווען אין קראקא האט ער געזעהן ווי אזוי דער בעל תפילה איז געגאנגען אן א בארד און מיט א ספאדיק.

האדמו"ר מטשערנאביל: רבי שלום אליעזר איז אויך אריין געגאנגען קיין קראקא?

רבינו: ניין, ער האט נישט דערציילט פון דעם, ער איז אליינס געקומען קיין קראקא, דעמאלטס איז ער געווען אויף א שבת ביים באבובער רב (הרה"ק רבי בן ציון ז"ל), ער איז אים געווען א פעטער (בהיותו חתן הרה"ק מהרש"א מראצפערט ז"ל). אין ציעשנוב איז ער אויך געווען, דער טאטע האט געהאט דארט א שוואגער (הגה"צ רבי יחזקאל שרגא האלבערשט ז"ל הר"ד אבד"ק ציעשנוב חתן אביו מרן העצי חיים ז"ל), דער טאטע האט געזאגט אז עס טוט אים באנג אז ווען ער איז געווען אין ציעשנוב איז ער נישט אריין געפארן קיין בעלזא, ס'איז דאך נישט ווייט פון בעלזא.

האדמו"ר מטשערנאביל: ס'איז דא א גרעניץ צווישן זיי.

רבינו: דעמאלטס איז נאכנישט געווען קיין גרעניץ, היינט איז דא א גרעניץ אינמיטן, ציעשנוב איז היינט פוילן, און בעלזא איז אוקריינא, דעמאלטס איז עס געווען צוזאמען. ציעשנוב איז נישט צו ווייט פון שינאווא, די אלע זענען נישט צו ווייט פון לעמבערג - זיי הייסן די לעמבערגער געגנט - היינט איז עס נאנט צו די גרעניץ, ביי פשעמישל איז די גרעניץ.

דער ישמח משה איז געווען רב אין שינאווא נאכ'ן רבי ר' שמעלקא (שכיהן אה"כ ברבנות העיר ניקלשבורג), דער ישמח משה

3 ועי' בס' תהלה למושה שפע"א היה הישמח משה משובתי שבת אצל המגיד הק' מקאניץ ז"ע, והמגיד הק' יעצו להשאר כאב"ד שינאווא שישלים עצמו במקום שהרה"ק ר' שמעלקא מניקלשבורג שימש רבנות, עיי"ש באריכות.

ויה' להוסיף שכן הסתופף בצל הרה"ק מאפסא ז"ע, ועי' בתשו' השיב משה (סי' ב"ט) שכותב תשובה וולש"ק: בהיותי כאן פה קאלבסוב משובתי שבת אצל הרה"ק האלוני האון החסיד האמיתי האב"ד דק"ק הג"ל השו"ת יאריך ימיו ושנותיו [ה"ה הרה"ק האוהב ישראל מאפסא זיעעב"א]... ע"ש.

4 סיפור זה הזכירו מרן הייטב לב ז"ל בספרו ייטב פנים (אמ"י זכרון אות ע"ב) ששמע מפיו וקימו מרן הישמח משה ז"ל שכאשר התפלל בחדר שבו התפללו הני תרי צדיקים, אז נפל עליו כליל שב"ק אימה ופחד עד סוף השבוע, ובשבת קודש שאח"כ בא כלבו אהבה ותשוקה נפלאה, ואמר 'ידעתי כי מתת אלקים הוא מכה קדושת המקום, עכד ה"ק.

ומסיים שם - שכשסיפר הדברים לפני כבוד אביו הק' מו"ה יהושע זצ"ל אמר שלכך נתראה האון בעל דברי חיים זצ"ל אליו, והגיד לו פשט התוס' שהכיר לו טובה, לפי שלומד יחד עם בנו, ועיי"ש מה שפי' בזה דברי המשנה באבות (ש) כל העוסק בתורה לשמה וזכה לדברים הרבה וכו' ומגלין לו רזי תורה וכו'.

פעטער ז"ל האט געהאלטן אינמיטן געזעגענען דעם עולם, און אויפן מיט זענען געווען קוויטלעך מיט פדיונות, ווען זי איז אריינגעקומען האט דער פעטער צוזאם גענומען דאס גאנצע מיטמעך, און ער האט עס איר אהין געגעבן, האט זי אים געפרעגט 'די קוויטלעך אויך?', האט ער געענטפערט 'יא, די קוויטלעך אויך, פאר א צאנזער אייניקל קען מען געבן קוויטלעך אויכעט'.

האדמו"ר מטשערנאביל: דער ירושלימער רב רבי משה ארי' פלעגט קומען צו איר מיט א קוויטל יעדעס יאר פאר ימים נוראים, ס'איז מסתבר אז ער האט זיך סומך געווען אויף די מעשה.

זי איז אויך געווען דאחי אין אמעריקא ביים אים שנת תש"ג, דאס איז שוין זייער א אלטע מעשה.

רבינו: ווען דער טאטע ז"ל (מורן רבינו בעל ברך משה ז"ל) איז געווען אין ארץ ישראל איז זי געווען ביים טאטן, דאס איז געווען שנת תשכ"ג, און כ'בין דארט אויך געווען.

האדמו"ר מטשערנאביל: זי איז אוועק שנת תשכ"ט.

רבינו: רבי ישע'לע איז געווען מיט צוויי יאר יונגער פונעם זיידן (אהיו הרה"ק מהרש"א מראצפערט ז"ל), דער זיידע רבי שלו' אליעזר'ל איז אלט געווען פערצן יאר, און ער איז אלט געווען צוועלעף יאר - נאכנישט בר מצוה - ביים דברי חיים'ס הסתלקות.

דער זיידע איז אלט געווען סיון תש"ד (כשנהרג עקד"ה) צוויי און אכציג יאר, און ער איז שוין אוועק תש"ג איז ער אלט געווען ארום אכציג יאר.

האדמו"ר מטשערנאביל: יא, רבי ישע'לע האט געקריגן די תפילין פונעם צאנזער רב. ער האט זיך געמאכט נאך א תפילין, און מוזמן לזמן האט ער זיי אנגעטוהן.

רבינו: אבער ער איז שוין געווען א חתן (אצל הרה"ק ר' יהואל מקירלאוויץ ז"ל חתן הרה"ק מהר"י מבעלזא ז"ל), און דעמאלטס ביים שידוך שליסן איז דער בעלזער רב (הרה"ק מהר"י ז"ל) געווען אין צאנז.⁸

8 עיין בשו"ת מהר"ש ענגעל (ח"ו סי' קי"ט) שבו' ז"ל: "...הייתי על נישואי הרב הצדיק הג"ל (הרה"ק מטשעוויז) בק' בעלז והשושבין שלו היה הרב הקדוש ציס"ע ר' יהושע זצ"ל אבד"ק בעלז, וקודם שהלביש הקיטל להחתן סיפר מה ששמע בעת ההתקשרות מפי כ"ק מורן רשכבה"ג מצאנו ענינים משמטו של הרב ר' ישעי' דברים נוראים, ומאז הוא חביב עלי מאוד... עכ"ל.

טאקע געפארן, אויפן וועג האט אים איינגער געטראפן און געפרעגט אויף וואס פארסטו? און ער איז צוריק געפארן, אזוי איז ער נישט געפארן צום רבי'ן ר' אלימלך, און ער האט געזאגט אז ער איז זיך מתחרט אויף דעם.⁵

האדמו"ר מטשערנאביל: נישט דער ארי' דבי עילאי - זיין איידעם - האט אים געבעטן פארן קיין לזענסק?

רבינו: דאס איז נאך געווען פאר דער ארי' דבי עילאי איז געווען א איידעם, שפעטער האט אים דער ארי' דבי עילאי צוגערעדט אז ער זאל פארן צום רבי'ן פון לובלין.⁶

דער ישמח משה האט געזאגט אז שמחת תורה זעהט ער אלע צדיקים,⁷ אויסער דער רבי אלימלך (שנתגלה לו רק פעם אחת כדמובא בס' תהלה למשה) וואס ער האט א הקפדה אויף אים, ווייל ער איז נישט געפארן צו אים.

רבינו כיבדו לברך על חיון ובברכת לחיים ויהא בואו לברכה

ולהצלחה

רבינו: די באבע (אם אביו הנה"צ ר' משולם וסידא ז"ל בת הנה"ק רבי ישעי' ז"ל מטשעוויז) איז געווען ביים פעטער ז"ל (מורן רבינו בעל דברי יואל ז"ל) - כ'מיון ס'איז געווען ווען דער פעטער ז"ל איז געווען אין ארץ ישראל - זי איז אנגעקומען ווען דער

5

עי' בס' תולדות הגה"ק הישומה משה (שם) שרביה"ק זי"ע סיפר שפע"א היה הישומה משה על ברית מילה בשיטתו ואז נסע לראות את הרבי ר' אלימלך, והבעל דבר התחפש לת"ח א' ודיבר על לבו שהוא ביטול תורה ושל אסע.

והגה"צ מהר"י מפשעווארסק זצ"ל סיפר שהרה"ק מציעשענוב היה אומר שלא היה אלא מעשה בעל דבר שלא יזכה לראותו.

ועיין בס' תהלה למשה שהישומה משה אמר בסוף ימיו שעל ג' דברים הוא מתחרט, וא' הם על שלא זכה להכיר את הרבי ר' אלימלך.

ויש לציין שהישומה משה מזכיר בספח"ה בלשונות של חיבה והערצה, וכגון בפר' נח (כג. א) בזה"ל: "...וכמו ששמעתי בשם החסיד הקדוש האלוני המפורסם מו"ה אלימלך מליזענסק וצוק"ל שאמר לפרש...

6

עיין בספח"ק ייטב פנים (מאמר אבי זרן אות י"א) ומאמר יפה לעינים (אות י"ה) שהייטב לב מגולל כל פרשת התקשרותו של וקה"ק הישומה משה לדרכי החסידות וביקורו הראשון בהיכלא קדישא של רבו הק' מלובלין זי"ע.

7

עי' בס' צדיק כתמור יפרח שכותב ששמע מורביה"ק מסאטמאר זי"ע בשמח"ת שנת תרצ"ט כשסיפר שהרה"ק משיטאווא סיפר ששמע באמצע ההקפות איך שזקינו היש"מ אמר בההקפה הרביעית: ברוך הבא משרע"ה, אתה יכול להעיד שקיימתי תורתך וכו' וכו'.

דערפון גרויס הנאה געהאט, און האט אויסגערופן 'און מיין ישעי'לע קויפט אויך עולם הבא פאר אזויפיל און אזויפיל'.

האדמו"ר מטשערנאביל: ער האט אמאל געזאגט אז רבי ישעי'לע קען זיין זיין ממלא מקום, און האט אויסגערעכנט די קינדער 'דער שינאווער רב איז דאך א רבי פאר זיך, דער גארליצער רב איז צי שארף, און אזוי האט ער אויסגערעכנט אלע קינדער 'און ישעי'לע וועל איך זוכה זיין צו מגדל זיין וועט ער זיין דער ממלא מקום'.⁹

רבינו: ער האט אויסגעזעהן אזוי ווי דער דברי חיים.

האדמו"ר מטשערנאביל: אפילו די קול איז אויך געווען אזוי ווי דער דברי חיים.

רבינו: ער איז אויך געווען א נידעריגער (נמוך קומה כמו אביו מרן הדברי חיים ז"ל) און רבי שלום אליעזר'ל איז געווען א הויכער.

אמאל איז געווען איינער ביים נאסאדער רב (הגה"ק רבי אברהם יהושע פריינד ז"ל) וואס האט געזאגט אז ער האט געזעהן דעם דברי חיים, און האט אויסגערעכנט ווי אזוי ער האט אויסגעקוקט 'א נידעריגער און א קרומער' (כי כידוע שהרה"ק מצאנו ח"י נמוך קומה וחי' צלע על ירכו), האט זיך דער נאסאדער רב אנגערופן 'חלילה', ער איז העכער פון אלע הויכע, און גראדער פון אלע גראדע, און דו זאגסט א נידעריגער און א קרומער?!

וכאשר קם האדמו"ר מטשערנאביל נענה רבינו ואמר:

ס'איז דאך שוין חמשה עשר באב, קען מען וואונטשן א כתיבה וחתימה טובה, א גוט געבענטשט יאר, צדיקים האבן שוין פון חמשה עשר באב געקאכט אין די הייליגע טעג.

האדמו"ר מטשערנאביל: דער צאנזער רב האט געזאגט אז פון חמשה עשר באב רוקט מען שוין די מישן.

רבינו: ער האט אזוי געזאגט, ער קען נישט שלאפן ביינאכט ווייל ער הערט ווי אזוי מ'רוקט די מישן, און מ'גרייט שוין צו צום יום הדין.

ונפרד רבינו ממנו בברכת הצלחה וכמ"ס

האדמו"ר מטשערנאביל: און דער בעלזער רב איז געווען דארטן אויף א שבת.⁹

רבינו: ווען ס'איז געקומען צום שליסן דעם שידוך, איז דאך נישט געווען מיט וואס... פאר די שטוב האט דער דברי חיים נישט געגעבן קיין געלט. דער דברי חיים האט געהאט א טאכטער די רעבעצין נחמה'לע (אשת הגה"צ ר' יצחק טובי' רובין ז"ל), וואס זי האט געפירט די ווערטשאפט, און ס'איז נישט געווען קיין נארמאלע מישטיכער מיט טעלערס, האט זי געזאגט פאר'ן פאטער 'ס'קומט דער בעלזער רב, א גרויסער רבי, זי וועט גיין צו שכנים, און מ'וועט בארגן שיינע כלים...! איז זי געגאנגען און איינער האט געגעבן עסצייג און איינער האט געברענגט טעלערס, און מ'האט צוזאמען געשטעלט א שיינער מיש.

דער דברי חיים קומט אריין צום תנאים און ער קוקט זיך אים, און ער רופט זיך אהן צום בעלזער רב 'מחות', כ'זייל נישט זיין קיין גונב דעת, מיין נחמה'לע האט מיר געזאגט אז דער בעלזער רב איז א גרויסער רבי און ס'פאסט נישט...! און ער זאגט איבער דעם גאנצן לשון און די גאנצע מעשה, און ער זאגט 'מחות', גארנישט איז נישט מיינס... אלעס איז געבארגט פון די שכנים... מ'האט פשוט נישט געהאט...

האדמו"ר מטשערנאביל: ס'איז אריינגעקומען אוצרות מיט געלט, נאר ער האט אלעס פארטיילט, און וואס ער האט יא געהאט האט ער דאך אלעס פאר'משכונ'ט.

רבינו: דאס בעכער איז געווען פאר'משכונ'ט פון מוצאי שבת ביז פרייטיג.

דער דברי חיים האט פארקויפט אסאך מאל 'עולם הבא', און אמאל האט ער פארקויפט 'קינדער', און אמאל 'עשירות', און די געלט האט ער אויסגעטיילט פאר צדקה. אמאל ווען ער האט פארקויפט עולם הבא און אסאך האבן געוואלט קויפן – מ'האט געשיקט שליחים מ'זאל קויפן פאר זיי – און רבי ישעי'לע איז געווען א יונגל, און האט געהאט ביי זיך געלט וואס ער האט באקומען פון די אידן וואס זענען דארט געקומען, האט ער אויך געוואלט קויפן, האט ער צוזאם גענומען זיין פארמעגן וואס ער האט געהאט, און געוואלט מיט דעם קויפן, און דער דברי חיים האט

9 ועי' בס' דברי חנה (ח"ב עמ' ה"ב) שדרה"ק מקאלאשיין זי"ע הסביר שבפנימיות דפנימיות הרה"ק מטשעחוב גדול מכל אחיו, כיון שהבין נמשך ממוח האב, ות"ח כל מה שמוקנים דעתן מתיישבת, עיי"ש באורך דבריו.

9 עיין בס' חמדה גנוזה (ה"א) שמספר מאותו שבת על שיחה שהיה בין הרה"ק מצאנו והרה"ק מבעלזא על ענין עריכת השולחן ליד הארון קודש, ובענין קפידות ומנהגים עיי"ש.

דברות קודש

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין פרשת חיי שרה תשע"א לפ"ק

בהשחתת עולם, ואם זה רק מפני רחמיו וחסדיו, איך יתכן ליתן גבול לומר כי בחטאים אלו חלילה כלו רחמיו וחסדיו, הלא השי"ת הוא אין סוף ב"ה וב"ש, וחלילה לומר עד כה הגיע גדר רחמיו וחסדיו ולא יותר, ואיך יתכן כי כלו רחמיו וחסדיו שהתחיל להראות עמנו לעין כל. וזה אומרו מעולם ועד עולם אתה אל, ואין לך סוף, לך אף שהדעת נותן כי תשב אנוש עד דכ"א, ר"ל רק עד דכ"א תשב אנוש ולא עד בכלל ונכרת לגמרי מן הקדושה, מכל מקום כיון שאין לך סוף וגבול, גם לרחמיך אין סוף וגבול, לך ותאמר שובו בני אדם כי לא כלו רחמיו וחסדיו, ואין דבר שעומד בפני התשובה, עכ"ד.

ובזה אמרתי לפרש תפלת דוד המלך (תהלים כה יא) למען שמך הוי"ה וסלחת לעוני כי רב הוא, הכוונה כי מכח שם הוי"ה ב"ה שהוא עצם שמו יתברך המורה שהקב"ה הוא כולו חסד ורחמים, ולגדולתו ית"ש אין חקר ואין לרחמנותו ית"ש שיעור וערך, על כן וסלחתי לעוני אף על פי כי רב הוא, ולא תנעול דלת בפני השבין באיזה מצב שהוא.

וזה שאומרים בסליחות, כי על רחמיך הרבים אנו בטוחים ועל צדקותיך אנו נשענים ולסליחותיך אנו מקוים, כי מכח רחמיך הרבים שאנו בטוחים בו, לסליחותיך אנו מקוים, ואף על פי שהרבו לחטוא ח"ו, השי"ת מקבל התשובה. ועל כוונה זו אנו מתפללים בתפלת אבינו מלכינו, עשה למען רחמיך הרבים, כי רחמנותו של הקב"ה הוא בלי גבול וקצבה, ומכח זה ידו של הקב"ה פשוטה לקבל שבים בכל עת ועונה.

ועל פי זה יש לפרש מה שכתב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ג ה"ד) בטעם מצות תקיעת שופר שהוא לעורר לתשובה, דהנה כתב בשל"ה הקדוש (מסכת ראש השנה פרק תורה אור) בסוד הפסוק (תהלים מז ו) הוי"ה בקול שופר, כשיתקע יכוון בשם הוי"ה הנעשה בקול השופר בזה האופן, י הוא פיו הקצר, ה הוא הבל המכניס, ו הוא קול הנמשך, ה הוא הבל המוציא, עי"ש בדבר"ק. ולזה השופר

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. איתא במדרש רבה (פנ"ט ס"ז) וה' ברך את אברהם בכל, שעשה ישמעאל תשובה בחייו. והחתם סופר בתורת משה בפרשתן כתב, דמילוי אותיות של בכ"ל הוא ב"ת כ"ף למ"ד, והוא בגימטריא תקפ"ו כמנין שופ"ר, עי"ש. ויש להבין מה שרמזו כאן מצות תקיעת שופר.

ונראה על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בישמח משה (פ' האזינו) לפרש סמיכות הכתובים (תהלים ז ב) ומעולם עד עולם אתה אל, תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם, דלכאורה אין ענין זה לזה כלום. וגם מה שאמר אחר כך ותאמר שובו בני אדם אין לו ביאור. והענין על פי מה שכתב בתשובת מהרי"ט (ח"ב א"ח ס' ח) באיש אחד שהרבה לפשוע בעבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, ממש לא היה עבירה שבתורה שלא עברה, ואף על פי כן כתב מהרי"ט והאריך בראיות דמועיל לו תשובה, דאין דבר העומד בפני התשובה. אך הקדמונים כתבו (סמיכת חכמים קישור מס' סוטה למס' קידושין) תשב אנוש עד דכא, דכ"א ראשי תיבות דם כ'פירה א'שת איש, משמע דהפוגם בשלשתן נסגר לפניו דלתי התשובה ואין מועיל לו עוד תשובה, וזה סותר לתשובת מהרי"ט, אבל האמת הוא דהנכון כהמהרי"ט דאף על פי כן מועיל לו תשובה, ומכל מקום הקרא עם הסימן יתיישב על נכון, דהנה אף שהדעת נותן דמאן דפגים בכל אלו עבירות החמורות לא יועיל לו תשובה, מכל מקום כיון שקבלת התשובה הוא רק מצד רחמיו וחסדיו יתברך, כאמרם ז"ל (ירושלמי מכות פ"ב ה"ו) מדת הדין אמר נפש החוטאת תמות (יחזקאל יח כ), רק מדת הרחמים אמר יעשה תשובה ויכפר. והענין מובן כי איך יתכן שנכפרו אשר נשאו יד למרוד במלך גדול ופיסיסו, ובודאי אחת דתם להמית, כי פיוס ומחילה לא יתכן רק בין השוים בערך, על אחת כמה וכמה בין אדם טפה סרוחה, מורד במלך קדוש ונורא מלך מלכי המלכים הקב"ה לעיניו, ובטובתיו וחיייו שנתן לו, איך יתכן פיוס ומחילה. רק יסוד הכל הוא רחמיו ית"ש כי לא יחפץ

אברהם אבינו בכל, שזכה שעשה ישמעאל תשובה בחייו, ואף שמצד השכל לא היה מועיל לו התשובה, מכל מקום מכח מדת הרחמים הועיל לו התשובה, כי למדותיו יתברך אין סוף, ומזה יש לנו ראייה שמועיל תשובה לכל אחד מישראל אפילו על עבירות חמורות.

וזה הרמז בכ"ל במילואו בגימטריא שופ"ר, כי מזה ראייה למצות תקיעת שופר הבא לעורר הלבבות לתשובה, שכל מי אשר בשם ישראל יכונה ומתעורר לתשובה, יהיה מה שיהיה, אפילו אם חלילה נכשל בעוונות קשים עד מאד, אם הוא מתעורר לתשובה מועיל לו התשובה, והוא רחום יכפר עון (תהלים עח לה), והשי"ת בגדול רחמנותו יכפר לו כל עון ואשמה, אפילו על עוונות הקשים ביותר.

ודבר זה נותן חיזוק לכל אחד מישראל, כי באמת רצונינו לעשות רצונך, אמנם כן יצר סוכן בנו המכשיל אותנו בחטאים, ואם איתרמי לו לאדם התעוררות תשובה, דרכו של היצ"ר להזכירו עוונותיו שחטא מעודו עד היום הזה ולהגדילם פי כמה, כדי להפילו בסבך היאוש שידמה בנפשו שאינו יכול עוד לחזור לדרך הטובה והישרה, ונשמתו נדחה ח"ו בשאול תחתית ואין לו תקומה, חלילה לומר כן, כי בפרשת השבוע אנו רואים שגם ישמעאל כשעשה תשובה נתכפר לו, והרי זה חיזוק גדול לכל אחד מישראל כי לא ידה ממנו נדה, ואף אם גשרשו בחטא רבות בשנים אין לך דבר העומד בפני התשובה.

והשי"ת יעזור שנזכה להיות דבוק בתורה ובמצות, ונזכה לתקן מה שחטאנו נגד השי"ת ונזכה לתשובה בשלימות, ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

בא לעורר לתשובה, ורמז בו שם הוי"ה להשמיענו שמכח רחמנותו ית"ש שאין לו שיעור וגבול, יש תקנה בתשובה על כל החטאים, וגם לאלו שהרבו לחטוא בחטאים עוונות ופשעים עד אין מספר, וחלילה להתייאש ולומר כי אבדה כל תקוה, וכתב מרן דו"ז זלה"ה בשו"ת דברי יואל (או"ח סי' ל"א) דממחשבת יאוש יש להתרחק יותר מן הבורח מן הארי, כי כבר מבואר בספר"ק (ספר התניא אגרת התשובה פ"א) כי מי שאינו מאמץ שהקב"ה מוחל למכעיסיו אף שהכעיסו עד אין שיעור, מברך ח"ו בכל יום לבטלה חנון המרבה לסלוח, כי הבורא ית"ש הוא מרבה לסלוח, עיי"ש. ועכ"פ השי"ת ממדת חסדו וטובו מקבל תשובת כל אחד ואחד.

ואחשבה לדעת שיש לנו ראייה מישמעאל דתשובה מועיל על כל העוונות, שנאמר (בראשית כא ט) ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק, ופירש"י מצחק, לשון עבודה זרה, דבר אחר לשון גילוי עריות, דבר אחר לשון רציחה. ובאמת לא פליגי, כי ישמעאל חטא ככולהו תנאי וככולהו אמוראי, ועם כל זה העידה לנו התורה הקדושה שעשה ישמעאל תשובה, ודעת לנבון נקל שלא חטא ישמעאל רק פעם אחת, אלא ודאי שהרבה לחטוא כמה פעמים, ומעתה אם הועיל תשובה לישמעאל על עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, כל שכן וקל וחומר שמועיל תשובה לבני ישראל אף אם חלילה נכשלו בעבירות חמורות כאלו.

ויתכן כי בדבר זה היו אברהם ושרה מחולקים, כי שרה אמרה לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה, וירע הדבר מאד בעיני אברהם, כי אברהם היה ס"ל דמועיל תשובה על שלש עבירות החמורות.

ובזה יתבאר הכתוב ואברהם זקן בא בימים והוי"ה ברך את אברהם בכל, כי מכח מדת הרחמים נתברך

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם

התודה והברכה לידידינו הרבני הנכבד והמפואר, מוכתר בכל תואר

הרה"ח ר' משה יוסף מיטעלמאן הי"ו

אב"י בוויילאמסבורג יע"א

אשר נדב חלק מהוצאות הגליון

לרגל שמחת אירוסים בתו שתחי' למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

יה"ר שיזכה לראות ולרוות ממנה מכל יו"ח רב תענוג ונחת דקדושה, במידה מרובה וגדושה וכו"ס

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנשי שלומינו ותומכי וידידי כוללינו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

הולדת הבנים

הר"ר יואל רייז שליט"א
 ר' שבתי אברלאנדער נ"י
 ר' דוד (בר"ע) אונגאר נ"י
 ר' אברהם חיים היילברון נ"י
 ר' חיים זלמן ווייסבערג נ"י
 ר' נחמי' (בהר"מ) ווערצבערגער נ"י
 ר' יואל (ברמ"ח) כהן נ"י
 ר' דוד מאיר שווארץ נ"י

הולדת הבנות

הר"ר איתמר אלעזר זאב מייזליש שליט"א
 ר' יעקב יודא לעבאוויטש נ"י
 ר' אלימלך פישער נ"י

הכנס בנו לעול התורה והמצוות

מנ"ה אלכסנדר יקותיאל לאנדא הי"ו

לנישואי צאצאיהם

מנ"ה א' שר אנשיל גאנדל הי"ו
 הר"ר שלום יונתן קליין שליט"א
 מנ"ה מ' שר מרדכי מייערס הי"ו
 מנ"ה שבת קאהן הי"ו
 מנ"ה א' שר ווייס הי"ו
 מנ"ה נ' נפתלי וואלד מאן הי"ו

בארא פארק

הולדת הבן

מנ"ה מ' שר יצחק גוטמאן הי"ו

בני ברק

נישואי הבנות

הרב י'הושע אייכנשטיין שליט"א
 ר' זאב אלכסנדר פייערווערגער הי"ו

הכנס בנו לעול התורה והמצוות

מנ"ה שלמה זלמן גראס הי"ו
 ולחנתו ר' אברהם שמואל פינקלשטיין הי"ו

מאנטריאל

הולדת הבת

ר' ישראל מענדל כ"ץ הי"ו
 חתן ר' אברהם אלי ווייס הי"ו

הכנס בנו לעול התורה והמצוות

ר' ליפא עפשטיין הי"ו

וויליאמסבורג

הולדת הבנים

מנ"ה שלמה ב"ר חיים סופר הי"ו
 מנ"ה משה יצחק ב"ר פנחס ברוך בערנשטיין הי"ו
 מנ"ה יואל ב"ר שלמה יעקב ליעבערמאן הי"ו
 מנ"ה משה יעקב אהרן ב"ר יוסף יושע בוקסבוים
 מנ"ה יואל וואלף שווארץ הי"ו

הולדת הבנות

מנ"ה משה דוד בן הרב הערשל טעלער הי"ו
 מנ"ה שמואל בנימין ב"ר יעקב לייב סופר הי"ו
 מנ"ה יואל ב"ר אשר ניימאן הי"ו
 מנ"ה חנני' יו"ט ליפא ב"ר שאול ב"ר פריעדמאן הי"ו
 מנ"ה מאיר שאול יחזקאל ב"ר משה לייב העכט
 מנ"ה מענדל ב"ר משה יודא הירש הי"ו
 מנ"ה אברהם ווייסשטיין הי"ו

הכנס בניהם לעול התורה והמצוות

מנ"ה אהרן פראמאוויטש הי"ו
 מנ"ה שמואל מאיר שפילמאן הי"ו

לנישואי צאצאיהם

מנ"ה ליפא זאב לאנדא הי"ו
 מנ"ה יצחק יודא פארגעס הי"ו
 מנ"ה משה יודא רובינשטיין הי"ו
 מנ"ה ס' ענדער ראזענפלד הי"ו
 מנ"ה משה גלאנצער הי"ו
 מנ"ה יקותיאל דוד אהרן ווייס הי"ו

אירוסים צאצאיהם

ר' מנחם יודא שלעזינגער נ"י, וויליאמסבורג	הב"ח ישראל אפרים פישל נ"י	ר' אברהם שלמה כהנא נ"י, וויליאמסבורג
הרב אהרן מאשקאוויטש נ"י, וויליאמסבורג	הב"ח הלל נ"י	הרב יוסף דוד לעוו נ"י, קרית יואל
הרב אהרן יחזקאל לאוב נ"י, קרית יואל	הב"ח פנחס ארי' נ"י	הרב משה מאיר גאטליב נ"י, קרית יואל
ר' פישל ריספלער נ"י, וויליאמסבורג	הב"ח ליפא יואל נ"י	ר' משה יוסף מיטלמאן נ"י, וויליאמסבורג
ר' יצחק שמעי' פרידלענדער נ"י, וויליאמסבורג	הב"ח קלמן אליעזר נ"י	ר' אברהם פישער נ"י, וויליאמסבורג
ר' יושע שאול פיש נ"י, קרית יואל	הב"ח יקותיאל יודא הערש נ"י	ר' אלימלך רוטנער נ"י, וויליאמסבורג
ר' חיים אלי' טייטלבוים נ"י, קרית יואל	הב"ח העניך נ"י	ר' חיים הערש אפפעל נ"י, קרית יואל
ר' שמשון ראזנבערג נ"י, בארא פארק	הב"ח יעקב נ"י	ר' יצחק שטיין נ"י, וויליאמסבורג

נישואי צאצאיהם

ר' משה אהרן האפפמאן נ"י, וויליאמסבורג	החתן יחזקאל נ"י	ר' אברהם יארבולם נ"י, ירושלים
ר' אברהם הערש הערשקאוויטש נ"י, קרית יואל	החתן יצחק נ"י	ר' אלעזר גרובער נ"י, קרית יואל
ר' אהרן שלמה זלמן לעבאוויטש נ"י, קרית יואל	החתן מאיר נ"י	ר' פנחס געלב נ"י, וויליאמסבורג
ר' פנחס בינדער נ"י, ירושלים	החתן יואל נ"י	ר' אליעזר מנחם מענדל געוויץ נ"י, בארא פארק
ר' שלמה מארקאוויטש נ"י, בני ברק	החתן יעקב נ"י	ר' ידידי' קלאגסברון נ"י, וויליאמסבורג
ר' פסח עק שטיין נ"י, ירושלים	החתן משה נ"י	ר' חיים דוב כעט נ"י, בני ברק
ר' אהרן דוד גרין נ"י, בני ברק	החתן משה אלי' נ"י	ר' אברהם חיים וויינבערגער נ"י, בני ברק

אדער קען מען שיקן דורך א פקעס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6194389

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-52764837 און אין אר"י 845-662-5579